

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Doktora Tezi

**BAĞLAMA METOTLARINDA/KİTAPLARINDA GÖRÜLEN
FARKLI TERİM VE SİMGELERİN
BAĞLAMA EĞİTİMİNDE KULLANILMA DURUMLARI**

Çağrı BAŞBUĞ

Danışman
Prof. Dr. Aynur ELHAN NAYİR

Konya 2020

TEŞEKKÜR

Doktora eğitimi ve tez sürecimde desteğini ve güvenini sürekli hissettiğim değerli danışmanım Prof. Dr. Aynur Elhan NAYIR'a, konunun belirlenmesinde ve çalışmanın şekillenmesinde katkısı bulunan ikinci danışmanım, hocam Prof. Dr. Hüseyin YÜKRÜK'e, ilgi ve desteklerini her zaman hissettiğim tez izleme komisyonu üyeleri Prof. Dr. Sema SEVİNÇ ve Prof. Dr. Mustafa YAVUZ'a çok teşekkür ederim. Tez savunma jürisinde yer alan Doç. Dr. Oğuz KARAKAYA ve Doç. Dr. Ömer ÖZDEN'e ilgi ve destekleri için teşekkür ederim.

Bu çalışmanın faydalı ve örnek bir çalışma olması için geçirilen süreçte emeğini esirgemeyerek her konuda destek veren, zaman ayıran değerli arkadaşım Dr. Öğr. Üy. Şeydagül KAPÇAK'a çok teşekkür ederim. Verilerin çözümlenmesinde, istatistiksel analizlerin gerçekleşmesinde ve tezin yazım aşamasında katkılarından dolayı sevgili arkadaşım Arş. Gör. Dr. Aslı KAYA'ya teşekkür ederim. Tez çalışması sürecinde fikirlerimi paylaşıp tartışarak olgunlaşmalarına katkıda bulunan çalışma arkadaşlarım ve sevgili dostlarım Dr. Öğr. Üy. Gülce COŞKUN ŞENTÜRK'e, Dr. Öğr. Üy. Harun Keskin'e ve Dr. Öğr. Üy. Beyzagül KAPÇAK IŞIKSUNGUR'a, değerli görüşleri ve yardımlarıyla araştırmanın yöntemine katkı sağlayan Prof. Dr. Yahya ALTINKURT'a teşekkür ederim.

Araştırma kapsamında uygulanan anketin hazırlanmasında bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım Öğr. Gör. Dr. Savaş EKİCİ'ye, anket uygulamasına tüm içtenlikleriyle katkı sağlayan öğretim elemanlarına ve bağlama metotlarının/kitaplarının yazılması sürecinde emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Ayrıca her zaman maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen annem Elif BAŞBUĞ'a, babam Yakup BAŞBUĞ'a ve sevgili eşim Pınar BAŞBUĞ'a teşekkür ederim.

Çağrı BAŞBUĞ

KONYA-2020

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TEZ KABUL	vi
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU.....	vii
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ.....	viii
ÖZET	x
ABSTRACT.....	xi
1 GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	11
1.2 Araştırmanın Amacı.....	14
1.3 Araştırmanın Önemi.....	14
1.4 Sayıtlar.....	14
1.5 Sınırlılıklar	14
2 İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	16
3 YÖNTEM	19
3.1 Araştırmanın Modeli.....	19
3.2 Araştırmanın Çalışma Grubu	20
3.3 Verilerin Toplanması	21
3.4 Verilerin Analizi	23
4 BULGULAR.....	24
4.1 Bağlama Eğitime Yönelik Basılı Metotlarda/Kitaplarda Sağ El, Sol El, Sağ El-Sol El Tekniğinde Benzerlik ve Farklılık Gösteren Terimler ve Simgeleri Tespit Etme Alt Amacına Yönelik Bulgular.....	24
4.1.1 Bağlama eğitime yönelik basılı metotlarda/kitaplarda sağ el tekniğinde benzerlik ve farklılık gösteren terimler ve simgeler	24
4.1.2 Bağlama eğitime yönelik basılı metotlarda/kitaplarda sol el tekniğinde benzerlik ve farklılık gösteren terimler ve simgeler	27
4.1.3 Bağlama eğitime yönelik basılı metotlarda/kitaplarda sağ el-sol el tekniğinde benzerlik ve farklılık gösteren simgeler.....	31
4.2 Katılımcıların Literatürde Yayımlanmış Bağlama Metotlarını/Kitaplarını Kullanma Durumlarını ve Bağlama Eğitiminde Tercih Ettikleri Terimleri ve Simgeleri Tespit Etme Alt Amacına Yönelik Bulgular	34
4.2.1 Katılımcıların bağlama eğitiminde yayımlanmış metot/kitap kullanım durumu	34
4.2.2 Metot kullanan katılımcıların metot/kitap seçerken önemli bulduğu ölçüt/ölçütler	34

4.2.3 Katılımcıların tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen terim için tercihleri	35
4.2.4 Katılımcıların tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen simge için tercihleri	36
4.2.5 Katılımcıların tezene yönü vuruşu simgesi için tercihleri	37
4.2.6 Katılımcıların takma tezene hareketine karşılık gelen simge tercihleri.....	37
4.2.7 Katılımcıların belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen terim için tercihleri	38
4.2.8 Katılımcıların belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen simge için tercihleri.....	39
4.2.9 Katılımcıların klavyedeki (saptaki) elin başparmağına karşılık gelen simge için tercihleri	41
4.2.10 Katılımcıların tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terim için tercihleri	41
4.2.11 Katılımcıların tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen simge için tercihleri	43
4.2.12 Katılımcıların tel gruplamaya karşılık gelen simge için tercihleri.....	43
4.2.13 Katılımcıların sağ el-sol el eş zamanlı yapılan hızlı harekete karşılık gelen simge için tercihleri.....	45
4.3 Katılımcıların Literatürde Yayımlanmış Bağlama Metotlarında/Kitaplarında Sağ El, Sol El, Sağ El-Sol El Tekniğinde Kullanılan Terimler ve Simgelerle İlgili Görüşlerini Tespit Etme Alt Amacına Yönelik Bulgular	46
4.3.1 Katılımcıların bağlama metotlarında/kitaplarında kullanılan terimler ve simgeler ile metotlar arasındaki görsel ve anlamsal bütünlüğe ilişkin görüşleri	46
4.3.3 Metot/kitap kullanan katılımcıların bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasına ilişkin görüşleri	48
4.3.4 Metot/kitap kullanmayan katılımcıların bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasına ilişkin görüşleri	50
4.3.5 Katılımcıların bağlama eğitimi için yayımlanmış metotlarda/kitaplarda yazarlar tarafından ortak terim ve simge kullanılmasına ilişkin görüşleri.....	51
5 TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	52
5.1 Tartışma	52
5.2 Sonuç.....	58
5.2.1 Araştırmanın birinci alt amacına yönelik sonuçlar	58
5.2.2 Araştırmanın ikinci alt amacına yönelik sonuçlar	59
5.2.3 Araştırmanın üçüncü alt amacına yönelik sonuçlar	59
KAYNAKÇA.....	62
EKLER.....	65

EK-1 Tezeneli icraya yönelik yazılmış ve ulaşılan 63 bağlama metoduna/kitabına ilişkin bilgiler	65
EK-2 Tezeneli icraya yönelik yazılmış ve ulaşılan 63 bağlama metodu/kitabında sağ el ve sol el için simge kullanım durumu	69
EK-3 Tezeneli icraya yönelik yazılmış ve ulaşılan 63 bağlama metodu/kitabında sağ el için simge ve terim kullanım durumu	71
EK-4 Tezeneli icraya yönelik yazılmış ve ulaşılan 63 bağlama metodu/kitabında sol el için simge ve terim kullanım durumu	73
EK-5 Bağlama metotlarında/kitaplarında kullanılan terimlerin-simgelerin bağlama eğitimcileri tarafından kullanım durumlarını, kullanılan terimler ve simgelerle ilgili görüşlerini belirlemeye yönelik anket formu	75
ÖZGEÇMİŞ	82

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Bağlama Metotlarında/Kitaplarında Görülen Farklı Terim ve Simgelerin Bağlama Eğitiminde Kullanılma Durumları başlıklı tez çalışmamın İç Kapak, Özetler, Ekler ve Ana Bölümlerden (Giriş, Alan Yazın, Yöntem, Bulgular, Tartışma, Sonuçlar ve Öneriler) oluşan toplam **93** sayfalık kısmına ilişkin, 20/03/2020 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%10** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez kabul sayfası hariç,
2. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç,
3. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç,
4. Önsöz hariç,
5. İçindekiler hariç,
6. Simgeler ve kısaltmalar hariç,
7. Kaynakça hariç
8. Özgeçmiş hariç,
9. Alıntılar dâhil,
10. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

20/03/2020

Çağrı BAŞBUĞ

Prof. Dr. Aynur ELHAN NAYİR

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynakça listesine eklendiğini beyan ederim.

4/03/2020

Çağrı BAŞBUĞ

Kısaltmalar

GTHM: Geleneksel Türk Halk Müziği

THM: Türk Halk Müziği

TSM: Türk Sanat Müziği

ÖZET

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Doktora Tezi

BAĞLAMA METOTLARINDA/KİTAPLARINDA GÖRÜLEN FARKLI TERİM VE SİMGELERİN BAĞLAMA EĞİTİMİNDE KULLANILMA DURUMLARI

Çağrı BAŞBUĞ

Besteciler ve eğitim amaçlı çalışmalarını notaya alan eğitimciler, müziksel düşüncelerini çalıcıya, öğrenciye istedikleri gibi çaldırabilmek için nota yazısında terimler ve simgeler kullanmaktadır. Notayla birlikte kullanılan terimler-simgeler, bestecinin ve eğitimcinin çalıcı ve öğrencisiyle iletişim içinde olmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla terim ve simge kullanımı müzikte önemli bir unsurdur. Nasıl ki konuşurken kelimeleri ya da ses tonumuzu karmaşık kullandığımızda anlattığımız olay, hikâye istenilenin dışında anlaşılıp başkalarına da bu şekilde aktarılacaksa, müzik yazısında da nota ile birlikte kullanılan terim ve simgelerin karmaşık kullanılması durumunda müzikal düşünce veya teknik davranış istenildiği gibi değil farklı bir biçimde aktarılacaktır. Bu noktadan hareketle bağlama eğitiminde ortak bir dil oluşturulması bağlamında literatürde yer alan metotlarda/kitaplarda ortak terim ve simge kullanımı önemlidir. Bu araştırma, bağlama metotlarında/kitaplarında görülen farklı terim ve simgelerin bağlama eğitiminde kullanılma durumlarını tespit etmek amacıyla tarama modelinin kullanıldığı bir durum çalışmasıdır. Bu amaçla, bağlama metotlarında/kitaplarında sağ el, sol el ve sağ el-sol el tekniğinde benzerlik ve farklılık gösteren terimler-simgeler ortaya koyulmuş, katılımcıların literatürde yayımlanmış olan bağlama metotlarını/kitaplarını kullanma durumları ve bağlama eğitiminde tercih ettikleri terimler-simgeler belirlenmiş ve katılımcıların bağlama metotlarında/kitaplarında sağ el, sol el, sağ el-sol el tekniğinde kullanılan terimler ve simgelerle ilgili görüşleri alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Devlet Konservatuvarlardan 28, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarından 20 ve Güzel Sanatlar Fakültelerinden 8 olmak üzere toplam 56 bağlama eğitimcisi oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında ilk aşamada literatür taraması yapılarak terimsel ve simgesel bütünlüğe yönelik çalışmalara ulaşılmış ve bağlama eğitimine yönelik yayımlanmış bağlama metotları/kitapları tespit edilmiştir. İkinci aşamada, tespit edilen 63 bağlama metodunda/kitabında sağ el tekniklerine, sol el tekniklerine ve sağ el-sol el tekniklerine yönelik terim ve simgeler doküman incelemesi yapılarak incelenmiştir. Üçüncü aşamada ise doküman incelemesi sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan anket, Google Doc. aracılığı ile katılımcılara uygulanmıştır. Katılımcılara yöneltilen yapılandırılmış anket sorularından elde edilen veriler için betimsel analiz yapılarak nicel sonuçlara, yapılandırılmamış anket sorularından elde edilen veriler için içerik analizi kullanılarak nitel sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda bağlama eğitimine yönelik olarak basılı metotlarda/kitaplarda yazarların sağ el, sol el ve sağ el-sol el tekniğinde kendilerine özgü terimler ve simgeler kullandığı tespit edilmiştir. Katılımcıların 42'sinin literatürde yayımlanmış olan bağlama metotlarını/kitaplarını kullanırken 12'sinin kullanmadığı, sağ el, sol el ve sağ el-sol el tekniğine karşılık gelen terim-simge tercihlerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların görüşleri doğrultusunda, yazarların kendine özgü terim-simge kullanmalarının ortak dil prensibine aykırı olduğu, kavram karışıklığına neden olduğu, çoklu kaynaktan yararlanmanın önüne geçtiği, bağlama eğitiminin evrenselleşme sürecini ve toplu icralardaki müzikal bütünlüğü olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda metotlarda/kitaplarda kullanılan terimlerde-simgelerde görsel ve anlamsal bütünlüğün sağlanması durumunda bağlama öğretme ve öğrenme sürecinin, bağlama eğitiminin evrenselleşme sürecinin ve toplu icralardaki müzikal bütünlüğün olumlu yönde etkileneceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bağlama eğitimi, bağlama metotları, terim, simge, terminoloji

ABSTRACT

Department of Fine Arts Education
Music Education Program
Doctoral Thesis

DIFFERENCES IN TERMS AND SYMBOLS IN BAGLAMA EDUCATION: AN ANALYSIS OF BAGLAMA METHODS/BOOKS

Çağrı BAŞBUĞ

Composers and educators who notate their educational works use terms and symbols in the notation writing to make their musical thoughts played by the player or the student as they wish. The terms and symbols used together with the note ensure that the composer and the educator are in communication with the player and the student. Therefore, the use of terms and symbols is an important factor in music. Just as when we use the words or tone of our voice in a complex way while talking, the story that we tell will be understood beyond the desired way and transferred to others in this way, so too the musical thought or technical behavior will be conveyed in a different way, not as desired, if the terms and symbols used together with the note are used in a complex way. Considering this point, it is important to use common terms and symbols in the methods/books in the literature within the context of creating a common language in baglama education. This research is a case study in which the screening model is used in order to determine the use of various terms and symbols seen in the methods/books of baglama in baglama education. For this purpose, terms and symbols that show similarities and differences in the methods/books of baglama regarding the right-hand, left-hand and right-left-hand techniques were revealed, participants' use of methods/books of baglama published in the literature and the terms and symbols they prefer in baglama education were determined and the opinions of participants regarding the terms and symbols used in right-hand, left-hand and right-left-hand techniques were taken. The study group of the research consists of a total of 56 baglama educators, 28 from the State Conservatories, 20 from the Faculty of Education, Departments of Fine Arts Education, 20 from the Departments of Music Education and 8 from Faculties of Fine Arts. In the collection of research data, a literature review was conducted in the first stage, studies on terminological and symbolic integrity were reached and methods/books of baglama published for baglama education were detected. In the second stage, terms and symbols related to right-hand techniques, left-hand techniques and right-left-hand techniques in 63 detected methods/books of baglama were examined by reviewing documents. In the third stage, a survey prepared in line with the data obtained at the end of the document review was applied to the participants through Google Doc. Descriptive analysis was performed on the data obtained from the structured survey questions directed to the participants and qualitative results were obtained; content analysis was performed on the data obtained from the unstructured survey questions and quantitative results were obtained. At the end of the research, it was determined that the authors use their own unique terms and symbols in right-hand, left-hand and right-left-hand techniques in printed methods/books of baglama education. It was determined that while 42 of the participants use methods/books of baglama published in the literature, 12 of them do not; and their term and symbol preferences for the right-hand, left-hand and right-left-hand techniques differ from each other. In addition, in line with the opinions of the participants, it was determined that authors' use of unique terms and symbols is against the common language principle, causes conceptual confusion, hinders the use of multiple sources, and negatively affects the universalization process of the baglama education and the musical integrity in collective performances. Accordingly, it is thought that the process of teaching and learning baglama, the universalization process of baglama education and musical integrity in collective performances will be positively affected if visual and semantic integrity in terms and symbols used in the methods/books are provided.

Keywords: Baglama education, baglama methods, term, symbol, terminology.

BÖLÜM 1

1 GİRİŞ

İnsanlar arasındaki iletişimi ve kültürler arası aktarımı sağlamanın en önemli yollarından biri; dilin yazıya dökülmesidir. İnsanlar, yaşadıkları deneyimleri karşı tarafa aktarırken dili etkin bir biçimde kullanmaktadırlar. Ancak bunu kalıcı ve bir sonraki nesillere bozulmadan aktarmak için yazıyı kullanmak kaçınılmazdır.

Yazının bulunuşu gerçekten insan gelişmesinde önemli bir aşamayı simgeler. Biz çağdaş insanlar için bu yazılar önemlidir. Çünkü bunların aracılığıyla kültür atalarımızın düşünlerinin derinliklerine inebiliyoruz. Yazının gerçek önemi, insan bilgisinin aktarılmasında yepyeni devrim yaratmasıdır. Yazı aracılığıyla insan deneyimlerini ölümsüzleştirebilir, çok uzaktaki kişilere, henüz doğmamış yeni kuşaklara aktarabilir. Yazı, bilimi yer ve zaman sınırının üstüne yücelten araçtır (Childe 1988, akt. Karahan, 1996, s. 1-2).

Belirtildiği gibi bilim için de yazı çok önemli bir araçtır. Sayısız bilginin insan hafızasında kalması mümkün değildir. Dolayısıyla bilgilerin kategorilere ayrılıp yazıya dökülmesi gelişim için önemlidir.

...bilim için yazı ne ise musiki için de nota odur. Usta bir şairin dediği gibi "yazı, fikir ve düşüncelerinin aslına sadık bir tablosu gibidir." Geçmişten miras olarak devraldığımız bilgiler bize yazıyla aktarılmıyaydı ve onları her an zenginleştirmek olanağından mahrum bulunsaydık zihnimizle kültür evrenimiz son derece kısıtlı kalırdı. Musikide de notanın işlevi için aynı yargı geçerlidir. Nota, ne kadar güzel bir icattır, bir düşünün! Bu sessiz lisan güzel sanatların geliştiği tüm Avrupa ülkelerinin ortak dilidir (Karahan, 1996, s. 14).

Diğer bilimlerde, bilgiyi aktaranın veya oluşturanın dilinden, değişmeden, çarpıtılmadan aktarımı için yazıya ihtiyaç duyulduğu gibi, müzik biliminde de bestecinin eserini veya müziksel teorik bilgiyi değiştirmeden aktarmanın yolu müzik yazısından geçer. "Müziğin seslendirildiği zaman kesimi, ilerleyen her saniyede biraz daha geride kalır ve o sesleri bir daha dinleyebilmek olanaklı değildir. Müzik yazısı bu sesleri bir daha dinleyebilme gereksiniminden ortaya çıkmıştır" (Say, 2006, akt. Akkaya, 2015, s.12). "Nota yazısı ..."kuram" ve "uygulama" arasında arbuluculuk

yapmıştır. Bir müziğin temel sayılan özelliklerini sabitlemeye yöneliktir, ...” (Peykoğlu, 2007, s.1).

Modern müzik yazısını bugüne taşıyan diğer bir gelişme de aynı zamanda bilgi dünyasının en önemli eşiklerinden biri olan basımevinin icadıdır. Basımevi müzik notalarının daha hızlı yayılımını ve daha kolay kullanımını sağlamakla kalmamış, notalama alanında evrensel standartlara varılmasının yolunu açmıştır. Nota basımı müzik yazısına, çalgıcılara ve bestecilere yeni bir disiplin getirmiş, böylece müzik yazısının daha açık olmasına yönelme zorunluluğu doğmuştur (Say, 2012, akt. Akkaya, 2015, s.14).

Geleneksel müziklerimiz için de özellikle basım, arşivleme ve öğrenciye aktarım ihtiyaçları doğdukça, müzik yazısını kullanmak neredeyse kaçınılmaz olmuştur. Ancak geleneksel müziğimizde müziksel aktarım, büyük ölçüde usta-çırak ilişkisi ile yapılmış ve yapılmaktadır. Geleneksel bir yöntem olan usta-çırak ilişkisi Türk Müziği öğretiminde birçok özel durumu öğrenciye aktarabilirken, bazı yönleriyle eksik kaldığı konuyla ilgili, araştırmalarda tespit edilmiştir. Amacı ne olursa olsun, müziğin notaya alınması sırasında birçok unsurun anlatımını, aktarımını sağlamak; bestecinin müzikal ve teknik isteklerinin simgesel ve terimsel karşılığının olması beklendiği için ilk aşamada kolay değildir. Uzun süreler usta-çırak ilişkisi ile aktarım sağlanan Geleneksel Müziklerimizde de bu durum problemleri bir hal almıştır. Özellikle öğretim aşamasında söz konusu problem fazlasıyla ortaya çıkmıştır. Behar’ın da belirttiği gibi; “Şark musikisini öğrenmekteki güçlüğü ana nedeni öğretim yöntemleri değil notasızlıktır.” (Behar, 1987, akt. Karahan, 1996, s.15).

Dolayısıyla eğitim sürecinde, öğretilmesi gereken çeşitli teknik ve müzikal öğretilerin bir metotta/kitapta toplanması hem eğitimci hem de öğrenci için gerekli hale gelmiştir. Metot/kitap oluşturma aşamasında karşılaşılan zorlukların sebeplerini Ekici şu şekilde açıklamıştır:

İlk olarak 1975 yılında açılan Türk Müziği Devlet Konservatuvarlarında, önceleri usta çırak ilişkisi içerisinde yetişmiş ve geleneksel halk müziğine çok büyük emekleri geçmiş olan öğretim elemanları görev yaparken, günümüzde bu hocaların yetiştirdiği ve çoğunlukla müzik okullarından mezun olan yeni bir nesil, eğitim ve öğretim görevini devralmaya başlamıştır. Gerek Türk müziği

okullarının geç açılmış olması, gerekse bu müziğin eğitim öğretiminin geliştirilmesi, sistemleştirilmesi için yapılan çalışmaların yeterli olmayışı, Türk müziği ile ilgili birçok problemin çözülemeden günümüze kadar taşınmasına ve usta-çırak ilişkisinden yeterince kurtarılamamasına neden olmuştur. Yeni yetişen nesil de konunun eğitimine yönelik bilimsel araştırmalar yapmak yerine, çoğunlukla piyasaya yönelik çalışmaları sonucu icracılık gelişirken, eğitim yönündeki aksaklıkların günümüze kadar taşınmasına ve devam etmesine neden olmuştur (Ekici, 2001, s. 88).

Eğitim sürecinde vazgeçilmez kaynaklardan olan metotlar/kitaplar, Türk Halk Müziği eğitimi ve Türk Halk Müziği'nin temel sazlarından olan bağlama çalgısı eğitimi için de geçerlidir. Her çalgıda olduğu gibi, eğitim süreci uzun yıllara dayanan bağlama eğitiminde kullanılmasının faydalı olacağı bilinen metotlar/kitaplar, bağlama eğitimine yakın zamanda dâhil olmuş ve söz konusu problemlere maruz kalmıştır. Ancak bağlama eğitiminde sistematikleşmeye yönelik çalışmalar da yapılmıştır.

Bağlama eğitimindeki sistematikleşme çalışmaları ilk olarak; ... Türkiye Radyolarındaki “toplu bağlama çalma” uygulamasıyla başladığı söylenebilir. İlk defa Ankara Radyosunda, Muzaffer Sarısözen'in başlattığı bu uygulama, daha sonra yaygınlaşarak gelenekleşmiştir. Türkiye Radyolarındaki bu uygulama, sonraları Belediye Konservatuarları, Musiki Dernekleri, Halk Eğitim Merkezleri vb. kurum ve kuruluşlarca da rağbet görüp yaygınlaşmıştır. Müzik öğretmeni yetiştiren Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü ise programında, 1973 yılından itibaren bağlama öğretimine de yer vermeye başlamıştır. 1976 yılında İstanbul da Türk Musikisi Devlet Konservatuarının kurulmasıyla Türk müziği sağlam temellere oturtulmuş olup, bu konservatuardaki çalışmalar sayesinde bağlama öğretimi konusunda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Sistemli biçimde yürütülmesine karşılık, sadece uygulamaya yönelik olan bunca çalışmaların kitap (metot) haline dönüştürülemediği ise önemli bir eksiklik (Yener, 1990, s. 1).

Yener'in de dikkat çektiği gibi ülkemizde Türk Müziği eğitimi veren kurumların çoğalması bağlama eğitimine yönelik sistematik, belli standartlara dayalı eğitim ve öğretim sürecini de beraberinde getirmiştir. Bağlamanın tarihçesine bakıldığında metodik (kitap) çalışmaların olması gerekenden daha geç ortaya çıktığı görülmektedir.

Ancak geç de olsa, bazı metodik (kitap) ihtiyaçları çeşitli çalışmalarca dile getirilmiştir. Örneğin; Karaosmanoğlu ve Akkoç (2000) “Gerek yurdumuzun dört bir yanında kurulan Türk musikisi konservatuvarlarında, gerekse dernek ve vakıflarda kitabi eğitim giderek ağırlık kazanmaktadır. Bugüne kadar nerdeyse âdet yerini bulsun diye diye okutulan musiki teorisi kitapları artık göstermelik olmaktan çıkma yolundadır” (s.1) ifadesiyle söz konusu ihtiyacın geç de olsa düzeltilmesi yolunda adımlar atıldığına yönelik bir ifade kullanmıştır.

Metodun sistematik bir çalışma yöntemi olduğu bilinmektedir. Koç (2000) bu sistematik yolu şu şekilde ifade etmektedir: “Belirli bir sonucu daha kolay ve hızlı bir şekilde elde etmek için sırasıyla yapılması gereken önceden ortaya konmuş işlemlerdir. Herhangi bir dili öğrenmek, bir çalgıyı öğrenmek, okuma yazmayı öğrenmek için konulmuş metotlar bu türdendir” (s. 20).

Çalgı eğitiminde amaca ulaşabilmek için yol gösteren materyallerin başında gelen çalgı metoduna ilişkin Sun’un tanımı, Akçalı’nın ve Aksüt’ün yorumları ise şu şekildedir:

“Çalgı çalma sanatının teknik ve müzikalite yönlerini bilimsel bir yöntemle öğretebilmek için her çalgının kendi özelliklerine göre hazırlanmış çalgı öğretim kitabı” (Sun, 1969, akt. Kahyaoğlu, 2017, s. 99).

“Bir çalgı metodunda, öğrenciye görelilik, düzeye görelilik, sanat değeri taşıması, kolaydan zora doğru bir yürüyüşün olması, amaca yönelik uygun ezgilerin olması ve evrensel kurallara uygun olması gibi unsurların bulunması gerekmektedir” (Akçalı, 2012, s. 48-49).

Çalgı eğitiminde metot, öğrenilecek olan sazın bütün niteliklerini, icra tekniğini mükemmel şekilde değerlendirme ve kullanma yolunda son derece gerekli bir unsurdur. Her şeyden evvel şu bilinmelidir ki, metotlu çalışma bilimsel çalışmadır. Metotsuz sadece kulaktan kapma ile yapılan çalışmaların çoğu vasat bir taklitten öteye gidemez. Türk Musikisinde eskiden beri süre gelen usta-çırak öğrenimi bugün de devam etmekte ve edecektir; ancak bu çalışma öğrenilmesi istenen herhangi bir sazın bütün niteliklerini göz önüne alarak hazırlanmış bir metot ve hoca gözetiminde sistematik bir çalışma yapıldığı zaman çok daha başarılı olacaktır (Aksüt, 1998, s. 415).

Aksüt'ün de belirttiği gibi metot kullanımı, öğretime olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Günümüzde bağlama eğitimine yönelik metotların/kitapların oluşturulmasındaki ihtiyaç, birçok eğitimci için fark edilir bir duruma gelmiştir. Son yıllarda metot sayısında artış olduğu çeşitli çalışmalarda görülmüştür. Ancak metot yazarlarının teknik çalışmaları ve müzikal unsurları ifade edecek terimlerin kullanımı ile ilgili olarak ortak bir görüşte olmaması nedeniyle, çalışmalarında belli simgelerin ve terimlerin yazımına ilişkin farklı kullanımların tercih edildiği görülmektedir. Dolayısıyla metot/kitap ihtiyacının artmasıyla, belli teknik terimlerdeki ve simgelerdeki tercihlerin farklılık gösterdiği de görülmüştür. Bu durumun hem eğitimciyi, hem de çalıcıyı olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir.

Simge ve terimlerin farklı kullanım durumlarının çalıcıyı olumsuz yönde etkilemesine ilişkin Peykoğlu'nun (2007) "Yorumcunun karşılaştığı en büyük zorlukların sadece az bir kısmı yeni nota yazısının karmaşıklığından kaynaklanmaktadır. Asıl sorun, farklı partitürlerde aynı ya da benzer işaretlerin farklı anlamlarda veya bunun aksine farklı işaretlerin aynı anlamda kullanılmasından doğmaktadır." (s.13) ifadesi de bu düşünceyi destekler niteliktedir.

Söz konusu simge ve terimlerin farklı kullanım durumlarına yönelik olarak Pelikoğlu (2011) ise şu ifadeleri kullanmaktadır:

Gerek bilimsel bir toplantıda yapılacak tartışmanın verimli olabilmesi, gerekse herhangi bir konunun öğretim yoluyla öğrencilere aktarılması ve bilimsel bir araştırmanın amacına ulaşmada başarılı olması, ilgili bilim dalına özgü terim ve kavramları doğru bilmekle ve terminolojisini doğru kullanmakla mümkündür. Binlerce yıllık geçmişe ve kapsamlı, zengin bir içeriğe sahip olan Türk müziği konusunda yapıla gelmiş, elimize ulaşmış olan icra ve nazari araştırmalardan anlaşılan o ki, Türk Müziği'nin Batı Müziği'ne oranla teknik terimler konusunda ve sınıflandırılmasında, birçok sorununun olduğu görülmüştür (s. 81).

Munzur (1998) simge ve terimlerin farklı kullanım durumlarına ilişkin görüş ve önerilerini ise şu şekilde sunmuştur:

"Geleneksel Türk Halk Müziği (GTHM) ve Geleneksel Türk Sanat Müziği (GTSM)'nin diğer pek çok sorununun yanı sıra, en önemli sorunlardan bir tanesi, müziklerimiz üzerinde gerekli terminolojinin oluşmamış ya da

oluşturulmamış olmasıdır. Bu belirsizlik ve eksiklik, Türk müziğinin daha sistematik ve daha planlı bir şekilde eğitim ve öğretimde kullanılmasına engel teşkil etmektedir. Kavramsal temeller ve kuramsal modeller bakımından bu iki müzik türü, son yıllarda yapılan bilimsel çalışmalara, yayınlara ve toplantılara rağmen, günümüzde hala yeterince sağlam ve tutarlı bir çerçeveye oturtulamamıştır. Günümüzde, gitgide daha fazla göze çarpan bu husus, özellikle bu iki müzik türünün çeşitli alanlarında görülen düzensizlik ve belirsizliklerden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, bu iki müzik türünün belli sahalarında görülen düzensizlikleri ve belirsizlikleri ortadan kaldırmak için, bilimsel temellere dayanan, belli ölçülerde standartlaştırmanın yapılması bir zorunluluk haline gelmiştir (Akt. Pelikoğlu, 2011, s. 83).

“Gelenekselliğin bir gereği olarak, geleneksel müziklerin kendi içlerinde terminolojilerini korumaları, otantik yapılarının devamı açısından önemlidir. Türk Müzik türlerinin, özellikle eğitim alanında bütün müzikçilerin kabul edeceği, yadırgamayacağı bir terminoloji kullanılması sağlanmalı, daha evrensel ve çağdaş yapıda ortak müzik terminoloji sözlüğü yaratılmalıdır” (Pelikoğlu, 2011, s. 87).

Pelikoğlu önerisinde, özellikle eğitim yönünü vurgulayarak eğitimcilerin ve öğrencilerin yaşadığı zorluğa dikkat çekmektedir. Haşhaş da çalışmasında, belli sembollerin ve terimlerin, belli bir amaç doğrultusunda kullanımına yönelik şu ifadelerde bulunmuştur.

GTHM'deki terminoloji problemleri birçok olumsuzlukları beraberinde getirmektedir. Bu olumsuzluklar özellikle GTHM'nin mesleki müzik eğitimi veren kuruluşlardaki (konservatuvarlar, müzik bölümleri) eğitimi/öğretiminde ayrıca bu müziğin bilimsel toplantılardaki (sempozyum, kongre vb.) çeşitli sunumlarında ortak bir dil kullanamama şeklinde ortaya çıkmaktadır. ...Standardizasyon açısından problemlili olan konulardan ise bu müzik türünün özellikle mesleki müzik eğitimi veren kuruluşlardaki eğitimi/öğretiminin ulusal ölçekte sistematik bir şekilde yürütülebilmesi için elzem olduğu düşünülen, Terminoloji, Ayak Kavramı ve Tür Sınıflandırmaları konularındaki problemlere öncelik verilerek bu konular üzerinde yoğunlaşmıştır (Haşhaş, 2014, s. 121).

Bağlama eğitiminde kullanılan metotlara/kitaplara ilişkin terim ve simgelerdeki farklılığının getirdiği olumsuzluğu Akdağ (2016) şu şekilde ifade etmiştir:

Metot çeşitliliği çalgı eğitimi konusunda farklı fikir ve düşüncelerin ortaya konulması için olumlu görünse de kullanılan müzik yazı dilinin metottan metoda farklılık göstermesi yazı dilinin standart hale gelmesini zorlaştırmıştır. Daha önce yapılan çalışmalar dikkate alınarak ortak noktaları üzerinden hareket etmek yerine, her yazar kendi ürettiği işaret dilini doğru kabul etmiş ve metodunu kendi işaret dili üzerine yapılandırmıştır. Ekolden ekole, okuldan okula, kurumdan kuruma hatta eğitimciden eğitimciye değişen yazı dili, eğitim öğretimin kalitesini düşürmekle beraber bağlama metotlarının niteliğini ve yaygınlaşmasını olumsuz yönde etkilemiştir (s.18).

Araştırmacılar, Türk Halk Müziği ve bağlama eğitimine yönelik terim ve simge karmaşasının olduğuna ve bu durumun olumsuz etkilerine değinmişlerdir. Bağlama eğitiminde kullanılan ve son dönemlerde daha çok tercih edilen metotlarda da terimsel ve simgesel karmaşayla karşı karşıya olunduğu görülmektedir.

Müzikte terimsel ve simgesel kavramlarla kastedilen olgunun müzik terminolojisi ile ilişkili olduğu bilinmektedir. Ancak terminoloji kavramının tanımlanabilmesi için öncelikle terminoloji kavramının temelini oluşturan “terim” sözcüğünün ele alınması daha doğru olacaktır. Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi terim sözcüğünü “Eski Türkçe dermek toplamak, dermek’ ten ter-im. Bir uzmanlık dalı ya da bir konu ile ilgili özel bir anlamı olan, belli bir kavramı karşılayan sözcük.” (Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, 1992, s.11434) olarak açıklamaktadır.

“Değişik bilim dallarının, sanat ve meslek kollarının özel kelimeleri olarak tanımlanabilecek terimler, ilgili meslek mensuplarının aralarında kısa yoldan ve kolayca anlaşmalarına yarayan, anlamları dar ve sınırları olan kelimeler olarak da tarif edilebilir” (Pilav, 2008, s. 268).

Simge ise Türk Dil Kurumu’nun (2019) tanımı ile “Duyularla ifade edilemeyen bir şeyi belirten somut nesne veya işaret, âlem, remiz, rumuz, timsal, sembol” (<https://sozluk.gov.tr/?kelime=ulusal%20simge>) olarak ifade edilmektedir.

Müzikte terim ve simge kullanımı önemli unsurlardandır. Besteciler veya eğitim amaçlı çalışmalarını notaya alan eğitimciler, müziksel düşüncelerini çalıcıya veya öğrenciye tam olarak aktarabilmek için nota yazısında terimler ve simgeler kullanırlar. Notayla birlikte kullanılan terimler ve simgeler, adeta bestecinin veya eğitimcinin çalıcı veya öğrencisiyle iletişim içinde olmasını sağlar. Dolayısıyla nasıl ki konuşurken kelimelerin anlamlarını veya ses tonumuzu karmaşık kullandığımızda anlattığımız olay veya hikâye istenilenin dışında anlaşılıp başkalarına da bu şekilde aktarılacaksa, müzik yazısında da nota ile birlikte kullanılan terim ve simgelerin karmaşık kullanımında müzikal düşünce veya teknik davranış, başkalarına istenildiği gibi değil farklı bir biçimde aktarılacaktır. Ortak terminoloji kullanımı ile ilgili yapılan araştırmalarda bu konuya yönelik şu ifadelerde bulunulmuştur;

“...terminolojisi oturmuş bir bilim dalında, gelişim daha hızlı ve kolay olmaktadır. “Rahat ve tam bir huzur içinde düşünemeyen, henüz <<terminoloji>> işini yoluna koymamış bir ilim kolundan, esaslı bir gelişme beklemek yersiz olur” (Özkan ve Timurtaş, 1996, s. 317 akt. Erkuş, 2014, s.9).

“...bilimde anlatım aracı olarak seçilen dilin açık, seçik ve kesin olması istenir ... bilgilerimizin bilimsel nitelik kazanması ancak ortak anlaşma aracı olan bir dilde ifade edilmiş olması ile mümkündür” (Yıldırım, 2004, s. 46 akt. Çınar, 2019, s.103-104).

Söz konusu durum müzik eğitimi yönüyle düşünülecek olursa, eğitimcinin öğretim esnasında kullandığı metotta/kitapta terim ve simgeler istikrarlı bir şekilde belli davranışlara yönelik kullanılmıyorsa, eğitmen kendi bildiği bilgi ile metotta kullanılan terim ve simgeyi yorumlayarak öğrencisine aktaracaktır.

Koç (2001) özellikle son on yıllık zaman periyodunda yayınlanmış olan metotları incelendiği çalışmada, neticeyi olumsuz yönde etkileyen faktörlerin kaynağını oluşturan asıl hususların arasında kişisel yaklaşımlardan kaynaklanan problemlerin de olduğunu ifade etmektedir. Çalışmanın 2001 yılında yapıldığı göz önüne alınırsa, neredeyse 18 yıldır aynı problemin devam ettiği söylenebilir.

Bir sanatın yaşam gücünü yitirmemesi, çağdaş yaşantının zorunlu kıldığı yeni koşullara ayak uydurabilmesi ve gelişimini sürdürebilmesi için her yönüyle bilimsel bir düzenlemeye sokulması, standardize edilmesi önemlidir.

“Evrensel Batı müziği, çalgılar, çalgı akortları, çalgı metotları, çalgı toplulukları, müzik biçimleri, terimler ve müzik eğitimi üzerine bilimsel düzenlemelerini yapmış, kurallarını koymuş ve standardizasyonunu kusursuz bir biçimde tamamlamış, ... bir sanattır” (Toraganlı, 1988, s. 79).

Halk Müziği, hem icrada hem de eğitimde terimsel ve simgesel olarak standartlaşmaya fazlasıyla ihtiyaç duymaktadır. “Halk Müziği’nde terim karmaşası, içinden çıkılamayacak kadar büyük boyutlara ulaşmıştır. Çalgı adları, çalgı düzenleri, uzun hava adları, türkülerin biçim ve türeçlerini (makam) belirten sözcükler yurdun her yöresinde ayrı terimlerle anlatılmaktadır” (Toraganlı, 1988, s. 79).

1988 yılı 1. Müzik Kongresinde Türk Standartları Enstitüsü Planlama Koordinasyon Dairesi Başkanı Arıçtan TÖNÜK ise terimsel ve simgesel standartlaşmaya ilişkin şunları ifade etmektedir:

İlk etapta Türk Müziği’nde kullanılan terimler, özel işaretler, semboller, yazılış ve vuruluş şekilleriyle frekanslarının saptanması, metotları standardize edilmektedir. Amaç, anlayış birliğini sağlamaktır. Terim kargaşasını ortadan kaldırmak, birliğe varmak hedeflenmektedir. Aynı özü ifade eden değişik terimlerin yarattığı karışıklık ortadan kalkacaktır. Eserlerin icrası sırasında verilmesi gereken bir takım motifler, notalarla belirtildiğinde yorum değişmeyecektir. Çalışma, konservatuarlar, müzik kuruluşları, müzisyenler ve ilgili diğer kuruluşların katkısıyla tamamlanacaktır; henüz kesinleşmemiştir (Tura, 1988, s. 87).

Dolayısıyla Türk Halk Müziğinde, geleneksel çalgıların notalarında ve çalgı metotlarında standardizasyonla ilgili karmaşa 30 yılı aşkın bir süre öncesinde fark edilmiş; fakat bir çözüme kavuşturulamamış ve bu karmaşa halen devam etmektedir.

“... terminolojide büyük bir kaos egemendir. Ne yapılmalıdır? Her şeyden önce, geleneksel müzikler, mutlak surette kendi terminolojilerini korumalıdır. Bu zaten gelenekselliğin bir gereğidir” (Saydam, 1998, s. 60).

Bağlama eğitiminde kullanılan metotlarda/kitaplarda hali hazırda standart terim ve simge kullanımı büyük ölçüde olmadığından, Saydam’ın geleneksel müzikler için belirttiği gelenekselliğin gereği olan, kendi terminolojilerini koruma durumu ne yazık ki

çok mümkün değildir. Ancak, Türk Halk Müziği'nin en temel çalgısı olan bağlama eğitiminde terimsel ve simgesel bir standarda gitme yolunda adımlar atılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Peykoğlu (2007), “Aslında nota yazısındaki karışıklık bir bakıma memnun edicidir ve geleneksel notalama olanaklarının artık yeterli olmadığını açıkça ortaya koymuştur” (s. 16) ifadesini kullanmıştır. Girişimlerin bilimsel temelde atılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Peykoğlu (2007) çalışmada yeni işaretlerin kullanım koşullarını;

- a) Aynı işaretler farklı anlamlarda kullanılamaz.
- b) Bir işaret, görünüm bakımından bir diğeriyle fazla benzerlik taşıyamaz.
- c) İşaretler, sadece genel durumu köklü bir şekilde değiştiği noktada bilinen eski içeriklerini değiştirip yeni anlamlar kazanabilirler (s. 14) şeklinde ifade etmiştir.

Çınar (2019) terimlerin oluşturulması aşamasında dikkat edilmesi gereken hususları şu şekilde sıralamıştır;

- Terimin bir bilimsel kavrama ilişkin tek karşılığı bulunmalıdır,
- Terim ilgili kavramı açık ve net bir şekilde karşılamalıdır,
- Terim bir meslek ve uğraş alanına ait olmalıdır,
- Terimler günlük dilin bir parçası olmamalıdır,
- Terim -pedagojik yararları olduğu düşüncesiyle- mümkün olduğunca ait olduğu dilin kelimelerinden olmalıdır,
- Terimin anlamı sabit olmalıdır, cümle içerisinde de olsa değişik anlamlarda kullanılmamalıdır (s. 106).

Aynı konuya ilişkin Shipp (1968) ise ortak terim ve sembol sistemini biçimlendirmeden önce, iyi tanımlanmış bazı “temel kuralların” kabul edilmesinin önemini vurgulayarak bu kuralları şu şekilde açıklamıştır:

- Terim ve semboller basit olmalıdır ve asgari sayıya indirgenmelidir.
- Terim ve semboller müziksel analizin tüm aşamalarını (tonal, melodik, armonik, ritimsel, vokal ve çalgı odaklı, biçimsel ve stilistik) içermelidir.

- Terim ve semboller müziğin zaman içindeki gelişimini yansıtacak şekilde tasarlanmalıdır.
- Belki de en önemlisi, bu terim semboller sistemi, öğrenci, öğretmen, besteci ve araştırmacıya, eşit ve kullanışlı olacak bir şekilde hizmet etmelidir.

Belirtilen hususların Türk Halk Müziği ve Bağlama eğitiminde terim ve simgelerin bilimsel temeller kapsamında standartlaştırılması yönüyle önemli olduğu düşünülmektedir. Belirtilen unsurlar ve bilimsel çalışmalar sonucu oluşturulmuş temel kurallarla geleneksel yapının bozulmamasını sağlayarak Türk Halk Müziği ustalarının ve bağlama eğitimcilerinin oluşturduğu bir komisyon kurularak birçok araştırmada belirtilen ve bu araştırmada da saptanan terimsel ve simgesel karmaşanın açıklığa kavuşması gereğini ortaya koymaktadır.

Bir bilim dalının terminolojisinin net ve anlaşılır olması, aynı zamanda söz konusu bilim dalının hızlı evrenselleşebilmesi için önemlidir. Türk Halk Müziğinin ve geleneksel çalgıların temeli olan bağlamanın ise dünyanın her yerinde tanınır hale gelebilmesi ve öğretilbilir olması, kültürün bozulmadan devamının sağlanması ve ülkenin değerlerinin bir sonraki kuşaklara aktarılması için söz konusu çalışmaların yapılması önem arz etmektedir.

1.1 Problem Durumu

Müzik eğitiminin kendi içinde barındırdığı temel unsurlardan biri olan “Çalgı Eğitimi” müzik eğitiminin tamamlayıcısı olan bir unsurdur.

“Çalgı eğitimi, insanın kendisini yakından tanıyabilmesi, var olan yeteneklerini anlayabilmesi, eğitim aracılığıyla mevcut becerilerini geliştirip, yeni beceriler elde edebilmesi ve bu sayede kendisini gerçekleştirebilme şansı veren bir uğraş olmasından dolayı müzik eğitiminin önemli bir koludur” (Uslu, 1996, akt., Yaşar, 2011, s. 22).

Uslu'nun da belirttiği gibi; Çalgı Eğitiminin müzik eğitimi içerisinde yadsınamayacak bir yeri vardır. Çalgı eğitiminin olmadığı bir müzik eğitiminde; temel müzik bilgilerinin çalgı eğitimi boyutunda devinimsel bir hal alamayacağı ve bu durumda da müzik eğitiminin bir yanının eksik kalacağı düşünülmektedir.

Kaliteli bir çalgı eğitiminin, çağın gerisinde kalmayan, gelişen dünyaya koşut, çağdaş eğitimin gereklerini taşıyan, yeniliklere açık, teknolojik gelişmelerde en

üst düzeyde yararlanılan, araç-gereç ve programların bu eğitimi gerçekleştirmeye uygun durumda olmasıyla ilgili ve orantılı olduğu söylenebilir. Ayrıca eğitici, geliştirici, yetiştirici, birleştirici, kaynaştırıcı, paylaştırıcı, duyguları ve becerileri arttırıcı, özendirici, yarıştıracı, sabırlı ve disiplinli olmayı öğretici ve güdüleyici yönleriyle oldukça önemli bir eğitim biçimidir (Uslu, 1996, akt. Yaşar, 2011, s. 23).

Literatürde çalgı eğitimini destekleyecek çeşitli materyaller mevcuttur. Bu materyallerin en önde geleni, çalgı eğitimcisinin her zaman başvurduğu yazılı metotlardır.

Metot: Yöntem anlamına gelen bu kelime, bir tekniğin bir bilimin öğrenilmesine olanak veren kuralların doğru bir şekilde aktarıldığı kaynaklardır. Metotların diğer amacı çabuk, sistemli, en doğru ve en iyi biçimde öğrenilmesini sağlayan bilgi ve teknikler bütünüdür. Metot bir sistemdir. Teknik güçlerin aşılmasını sağlayan alıştırmalar, etütler ya da seçilen repertuarlardan oluşur. Bilimsel açıdan metot, bir işi meydana getirirken gidilen yolun saptanması yöntemidir (Büyük Laorusse, 1992, akt. Işıldar, 2004, s.5).

Bir çalgı eğitimcisi, öğretim sürecinde birden fazla metot/kitap kullanabilir. Çeşitli metotların/kitapların aynı anlama gelen fakat farklı terim ve simgelerle yazılmış olmasıyla ortaya çıkabilecek kavram karmaşası, çalgı eğitimcisinin anlatım sürecinde bir takım karışıklıklara neden olabileceken çalgı öğrencisinin de öğrenim sürecini yavaşlatabileceği düşünülmektedir. Başka bir ifadeyle; söz konusu metotların/kitapların ortak terim ve simgeler kullanılarak yazılmış olması, çalgı eğitim sürecinin hızlanmasını sağlayabilir.

Özdemir'in, metotlardaki/kitaplardaki ortak terim ve simge kullanımı ile ilgili evrensel çalgılara yönelik ifadesi şöyledir:

Günümüzdeki evrensel müzikte kullanılan çalgılar, bilimsel incelemeler sonucunda standartlaşmış ve bugünkü şekillerini almışlardır. Bu çalgıların çalınış teknikleri de kesin hatlarıyla saptanmış ve metotları buna göre düzenlenmiştir. Bu çalgı grubuna giren “gitar”; özünde bir halk çalgısıdır. Ne var ki bu çalgı, incelenmiş, araştırılmış, standart bir nitelik kazanmış ve evrensel müzikte yerini almıştır. Artık dünyanın neresine giderseniz gidiniz, gitarın

çalınış tekniği, akort sistemi, metodu, nota yazımı ve okunması aynıdır (Özdemir, 1990, s. 32).

Kültürleri yok olmaktan kurtaran en önemli aracın kitap, en iyi öğretim şeklinin de planlı, programlı ve metotlu bir öğretim olduğu bugün artık herkesçe kabul edilmektedir. Bu yüzdendir ki, batıda her enstrüman için çok sayıda ve bilimsel metotlar yazılmıştır. Türkiye de ise, bağlama öğretimi konusunda uygulamalı çalışmaların bir hayli ilerlemiş olmasına rağmen, metot denemelerinin çok geç (yaklaşık son yirmi yıldan bu yana) başladığı, eldeki mevcutlarında genellikle pratik (notasız), sayıca az ve sınırlı olduğu görülmektedir (Yener, 1990, s.1).

Dolayısıyla Özdemir'in gitar çalgısı ile ilgili yaşanan karmaşanın üstesinden gelinmiş olma durumunu, Türk Kültürü'nün önde gelen halk çalgısı olan bağlama için söylemek ne yazık ki şuan için mümkün değildir. Bu durumun nedenini Durul (2007), "Bağlama değişim ve gelişim sürecini tamamlarken maalesef metodik çalışmalar aynı paralellikte yürümemiş usta çırak ilişkisi içinde gücü nispetinde gelişme gösterebilmiştir." şeklinde ifade etmektedir (akt, Yaşar, 2011, s. 43).

Usta çırak ilişkisinde, nota ve davranış ile ilgili bilgilendirme, eğitim esnasında yapıldığı için terimsel ve simgesel unsurların kullanılmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Dolayısıyla terimlerin ve simgelerin standartlaşmasındaki gelişim henüz kalıcı bir sonuca ulaşmadığından, terimsel ve simgesel farklılıklarla fazlasıyla karşılaştığı söylenebilir.

"Bağlama müziğinde kullanılan süslemeleri sembolize edebilecek bir takım işaretler sistematığı oluşturulmalıdır. Bağlama müziğinin, bir an önce kendi terminolojisi ile tanımlanabilmesine olanak tanıyacak çalışmalara gereksinimi vardır" (Karahan, 1996, s. 128). Dolayısıyla bağlama eğitimindeki terimsel ve simgesel farklılıkların ortaya konulmasının ve bu farklılıklardan oluşan sorunların belirlenmesi, sorunların giderilmesi açısından önemlidir.

Bu araştırmada söz konusu önem doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi; "Bağlama metotlarında/kitaplarında görülen farklı terim ve simgelerin bağlama eğitiminde kullanılma durumları nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir

1.2 Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı; bağlama metotlarında/kitaplarında görülen farklı terim ve simgelerin bağlama eğitiminde kullanılma durumlarını tespit etmektir.

Alt amaçları ise;

- Bağlama eğitimine yönelik olarak basılı metotlarda/kitaplarda sağ el, sol el ve sağ el-sol el tekniğinde benzerlik ve farklılık gösteren terimleri ve simgeleri tespit etmek,
- Katılımcıların, literatürde yayımlanmış olan bağlama metotlarını/kitaplarını kullanma durumlarını ve bağlama eğitiminde tercih ettikleri terimleri ve simgeleri tespit etmek,
- Katılımcıların, literatürde yayımlanmış olan bağlama metotlarında/kitaplarında sağ el, sol el, sağ el-sol el tekniğinde kullanılan terimler ve simgelerle ilgili görüşlerini tespit etmektir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Bu araştırma; bağlama eğitiminde kullanılan metotlardaki/kitaplardaki terimsel ve simgesel farklılıkların tespitinin ortaya konulması, bağlama eğitiminde kullanılan metotlardaki/kitaplardaki terimsel ve simgesel bütünlüğü sağlamaya yönelik yapılacak çalışmalara katkı sağlaması, bağlama metotlarının/kitaplarının terimsel ve simgesel bütünlüğünün sağlanmasına yönelik öneriler sunması yönüyle önemlidir.

1.4 Sayıtlar

Araştırmada kullanılan yöntemlerin araştırmanın yapısına uygun olduğu, ulaşılan kaynakların ve elde edilen verilerin yeterli olduğu, katılımcıların anket sorularını içtenlikle yanıtladığı varsayılmaktadır.

1.5 Sınırlılıklar

Araştırma; ulaşılan tezeneli icraya yönelik yazılmış 63 bağlama metodu/kitabı ve bu metotlar incelenirken sağ el, sol el, sağ el-sol el teknikleri, hareketleri vb. kapsamında sınırlılıklara gidilmiştir. Bu bağlamda incelemeye dâhil edilen teknikler, hareketler vb. şu şekildedir:

Sağ el teknikleri kapsamında;

- Tezene yönü vuruş simgesi,
- Tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen terim ve simgesi,

- Takma tezene hareketi simgesi,

Sol el kapsamında;

- Belirtilen sese aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen terimler ve simgeler,

- Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terimler ve simgeler,

- Klavyedeki (saptaki) elin başparmağına karşılık gelen simgeler,

Sağ el-sol el kapsamında;

- Tel gruplama simgesi,
- Sağ el-sol el eş zamanlı yapılan hızlı harekete karşılık gelen simgeler.

Çalışma grubu kapsamındaki sınırlılıklarını ise üniversitelerin Konservatuarlarında, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında ve Güzel Sanatlar Fakültelerinde görev yapmakta olan bağlama eğitimcileri oluşturmaktadır.

BÖLÜM 2

2 İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde, çalışmanın amacına ve önemine yönelik literatürde yer alan ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

Shipp (1968) “Standardizing Symbols (Sembol Standardizasyonu)” adlı çalışmasının birinci bölümünde, 17. yy’den 19. yy ortalarına kadar klasik batı müziği yazısındaki değişim ve gelişim sürecini incelemiştir. Rönesans’tan önceki dönemlerde, farklı kültürel odakların sembolleri ve terimleri birbirinden oldukça farklı kullandıklarını, daha sonraki dönemlerde ise terim ve simge kullanımında standart bir kullanım ihtiyacı doğduğunu tespit etmiştir. Araştırmacı çalışmanın ikinci bölümünde, farklı terim ve simge kullanımının, müzik eğitiminde yol açtığı problemler üzerinde değerlendirmeler yapmıştır. Bu değerlendirmeler sonucunda alan uzmanlarının zaman içinde edindikleri tecrübe ile eş anlamlı terim kullanımından ve bir örneğin farklı sembollerle gösteriminden çok etkilenmediklerini, ancak yeni başlayan öğrenciler için bir örneğin gösteriminde çok sayıda farklı sembol olmasının ve eş anlamlı terim kullanılmasının oldukça belirsiz ve kafa karıştırıcı bir duruma yol açacağını belirtmiştir. Çalışmanın sonucunda standart terim ve simge kullanımının önemli olduğu vurgulanarak, standartlaşmaya yönelik öneriler sunulmuştur.

Karahan (1996) “Bağlama Müziğine İlişkin Eserlerin Seslendirilmiş Biçimi ile Yazılışı Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi Sınanması Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde bağlama müziğinin notaya alım safhasında karşılaşılan aksaklıkları tespit etmiştir. Bu aksaklıkların çözümüne yönelik önerilerde bulunmuş ve bu önerileri uzmanlara sunmuştur. Çalışmada bağlama müziğinin seslendirilişi ve notaya alımında karşılaşılan sorunların, sunulan öneriler doğrultusunda çözülebileceği sonucuna varılmıştır.

Koç (2000), “Bağlama Eğitiminde Görülen Problemler ve Bunların Çözüm Yolları” adlı sanatta yeterlilik tezinde, bağlama eğitiminde karşılaşılan birçok problemi ele almıştır. Bu problemlere sorun teşkil eden en önemli unsurlardan birisinin, öğrenime esas teşkil eden yazılı kaynaklar ve metot çalışmaları olduğunu tespit etmiş ve metot şemasında olması gereken unsurları belirtmiştir. Çalışmanın sonucunda bağlama

eğitiminde istenilen başarıya ulaşabilmek için devlet tarafından desteklenen etkili müzik politikalarına ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir.

Işıldar (2004), “Bağlama Metotlarının Çalgı Eğitimi Bakımından Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde 1966-2001 yılları arasında yayımlanmış metotlarının geçerliği ve öğrenmede etkinliğini tespit etme adına belirlenen 7 üniversitenin eğitim fakültelerinde çalışan 13 öğretim elemanına anket uygulanmış ve 1’i topluluk şefi, 2’si konservatuarda ve 1’i eğitim fakültesinde görev yapan toplamda dört bağlama eğitimcisi ile görüşme yapmıştır. Araştırma sonucunda; öğretim elemanlarının bağlama eğitimi dersini gerçekleştirirken bağlama metotlarını yeterli düzeyde bulmadıkları için kullanmadıkları, buna bağlı olarak da kendi oluşturdukları ders notlarını kullandıkları sonucuna ulaşmıştır.

Peykoğlu (2007) “20. Yüzyıl Müziğinde Grafik Notasyon Kullanımı” adlı çalışmasında nota oluşumunun başlangıç süreci ve gelişimi ile ilgili bilgiler vererek, grafik notasyonun uygulama aşamalarına değinmiştir. Araştırmanın sonucunda, tamamen grafik notasyon sistemine geçilmesi için erken olduğu fakat geleneksel notalamada köklü bir reforma ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir.

Pelikoğlu (2011) “Türk Müziğinde Terminoloji Sorunu: Geleneksel Türk Halk Müziği ve Geleneksel Türk Sanat Müziğine Yansımaları” adlı çalışmasında Türk müziği sisteminde kullanılan terminolojinin sorunlu olduğunu vurgulamıştır. Araştırmanın sonucunda, THM ve TSM’nin tanımsal yönde ortaklık sağlandığını ancak bu tanımların adlandırılmasında kullanılan terimlerin birbirinden farklı olduğunu tespit etmiştir. Bu doğrultuda terminolojik bir bütünlüğe yönelik öneriler sunmuştur.

Haşhaş (2012) “Bağlama Eğitiminde, Bağlama Tutuş, Mızrap (Tezene) Tutuş-Vuruş Yönlerinin Yeri ve Önemi Üzerine Bir İnceleme” adlı yüksek lisans tezinde 39 bağlama eğitimcisiyle görüşmeler yapmış ve konuyla ilgili anket uygulamıştır. Anketin 1. bölümünde bağlama eğitimcilerinin demografik durumlarını belirlemeye yönelik, 2. bölümünde ise bağlama tutuş, mızrap (tezene) tutuş ve mızrap (tezene) vuruş yönleriyle ilgili 11 adet kapalı uçlu soru sormuştur. Ankete katılan bağlama eğitimcilerine uygulanan anket, görüşmeler ve konuyla ilgili yapılan araştırmalardan elde edilen bilgiler/bulgular doğrultusunda bir bağlama metodunda bağlama tutuş, mızrap (tezene) tutuş ve mızrap (tezene) vuruş yönleri öğretilerinin ne şekilde olması gerektiğini tespit

etmiştir. Bu tespitler doğrultusunda, ulaşılabilen 14 adet bağlama metodunun konuyla ilgili bölümlerini inceleyerek değerlendirmiştir. Araştırma sonucunda, ulaşılan bağlama metotlarının büyük bir çoğunluğunun bağlama tutuş, mızrap (tezene) tutuş ve vuruş yönleri öğretilerinin birbirlerinden farklılıklar gösterdiğini, ayrıca bu metotların ihtiyaca cevap verecek içeriklere sahip olmadığını tespit etmiştir.

Akdağ (2016), “Eğitim-Öğretim Materyali Olarak Bağlama Metotları ve Uygulamaya İlişkin Problemler” adlı çalışmasında, bağlamanın, geleneksel sazlarımız içerisinde üzerine en çok çalışma yapılan çalgı olduğunu belirterek bağlama eğitimi verilen kurumları incelemiş ve bu kurumları, yaygın eğitim kurumları ve örgün eğitim kurumları olarak iki kısımda ele almıştır. Çalışmada bu kurumlarda görev yapan eğitimcilerin eğitim durumları ve metot kullanma durumlarını incelemiş ve İstanbul ilinde genel olarak Türk müziği devlet konservatuvarı mezunlarının, diğer illerde ise müzik öğretmenliği mezunlarının görev yaptığı ve eğitimcilerin büyük çoğunluğunun metot kullanmadığı tespit edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, kurumların hitap ettiği kitle ya da öğrenci profillerinin birbirinden farklı olması, dolayısıyla öğretim programlarının da farklı olması nedeniyle örgün ve yaygın eğitim kurumları için yazılacak materyal içeriklerinin birbirinden farklı olması gerektiği, eğitim öğretim ve materyal geliştirmenin birbirine bağlı pek çok unsurun eş güdümlü ilerleyişi ile gelişebileceği, eğitim öğretimde standart bir yapı inşa etmenin bağlama eğitiminin niteliğini arttıran temel adımlardan biri olacağı ve yapılacak yeni çalışmalarda geçmiş tecrübelerden faydalanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Çınar (2019) “Türk Halk Müziği Terminolojisinde Sarısözen’in Rolü” adlı çalışmasında terminolojinin (terim bilimi), kullanılan terimlerin ve bu konuya ilişkin tartışmaların yapılmasının önemini belirtmiş ve Türk Halk Müziği terminolojisinin ortak olması gereğine değinmiştir. Terimlerin Türkçedeki yeri ifade edilerek, Türk Halk Müziğindeki yerine ve önemine ilişkin bağlantılar kurmuştur. Türk Halk Müziğinde hoca, şef, araştırmacı, derlemeci ve yapımcı gibi önemli kimliklere sahip olan Muzaffer Sarısözen’in terminolojiyi kullanmasına ilişkin inceleme yapmıştır. Araştırmanın sonucunda, terim kullanımına yönelik tespitlerde bulunmuş ve bu doğrultuda terim oluşturma süreci ve kullanımına ilişkin öneriler sunmuştur.

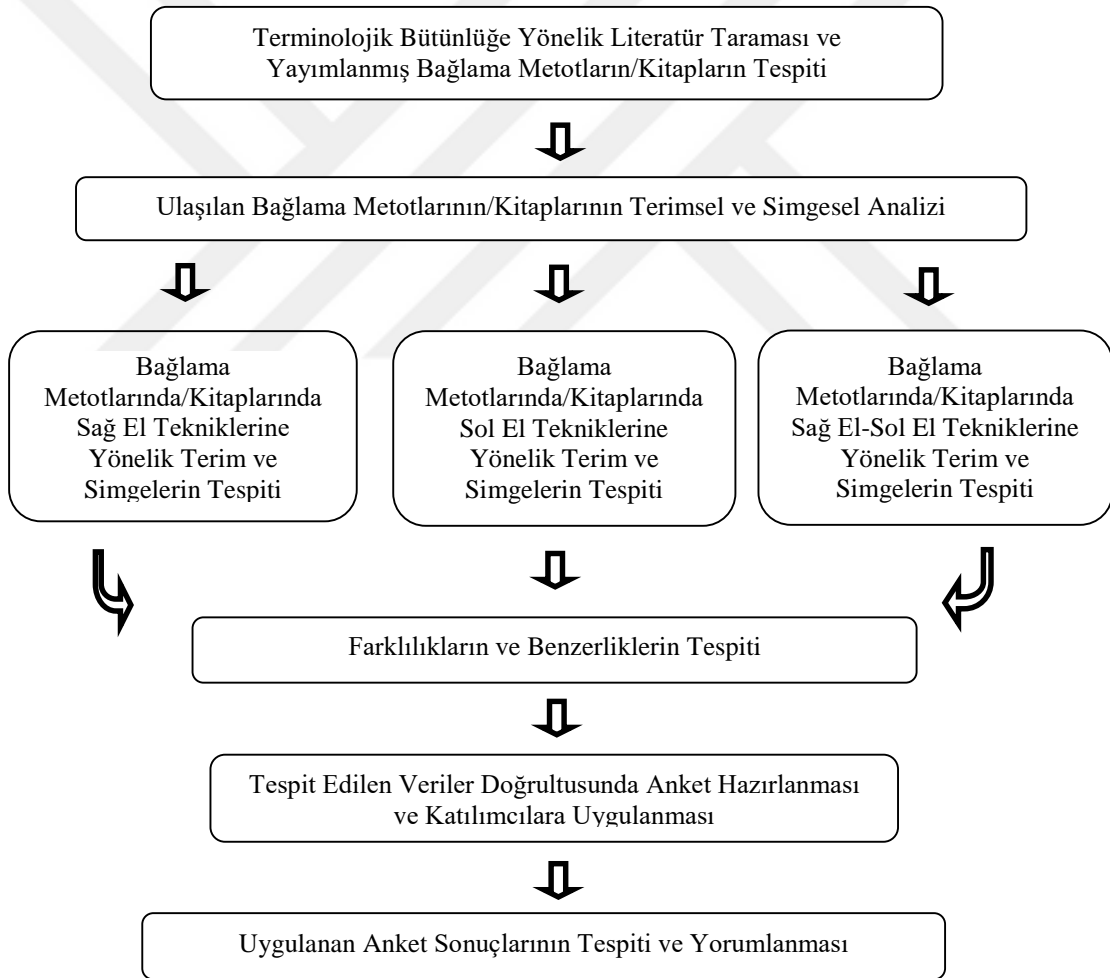
BÖLÜM 3

3 YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; bağlama eğitiminde kullanılan metotlardaki/kitaplardaki terimsel, simgesel farklılıkların ve katılımcıların terim ve simge tercihlerinin tespitine yönelik tarama modelinin kullanıldığı bir durum çalışmasıdır. Araştırmanın betimsel deseni Şekil 3.1’de gösterildiği gibidir.

Şekil 3.1 Araştırmanın Betimsel Deseni

3.2 Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu; Devlet Konservatuvarlardan 32, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarından 24 ve Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinden 11 olmak üzere toplam 67 bağlama eğitimcisi olarak belirlenmiş ve araştırmaya katılmaları için talepte bulunulmuştur.

Araştırmaya katılımcı olmayı kabul eden 56 bağlama eğitimcisinin unvanları ve görev yaptıkları kurumlar Tablo 3.1’de yer almaktadır.

Tablo 3. 1 Katılımcıların unvanları ve görev yaptıkları kurumlar

Katılımcıların Unvanı	Katılımcıların görev yaptığı kurum			Toplam katılımcı
	<i>Konservatuvar</i> (n=19)	<i>Müzik Eğitimi Anabilim Dalı</i> (n=15)	<i>Güzel Sanatlar Fakültesi</i> (n=8)	
Profesör	2	1	-	3
Doçent	4	4	1	9
Dr. Öğretim Üyesi	2	4	-	6
Öğretim Görevlisi Dr.	1	-	-	1
Öğretim Görevlisi	15	9	6	30
Okutman	1	-	-	1
Araştırma Görevlisi	3	2	1	6
Toplam katılımcı	28	20	8	56

Tablo 3.1’de yer alan verilere göre Devlet Konservatuvarlarında görev yapan 28 katılımcının 2’si Profesör, 4’ü Doçent, 2’si Dr. Öğretim Üyesi, 1’i Öğretim Görevlisi Dr., 15’i Öğretim Görevlisi, 1’i Okutman ve 3’ü Araştırma Görevlisidir. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında görev yapan 20 katılımcının 1’i Profesör, 4’ü Doçent, 4’ü Dr. Öğretim Üyesi, 9’u Öğretim görevlisi ve 2’si Araştırma Görevlisidir. Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde görev yapan 8 katılımcının ise 1’i Doçent, 6’sı Öğretim Görevlisi ve 1’i Araştırma Görevlisidir.

Araştırmaya katılan bağlama eğitimcilerinin yaş dağılımları Tablo 3.2’de yer almaktadır.

Tablo 3. 2 Katılımcıların yaş dağılımı

Yaş Aralığı	n	%
25-39 yaş	25	44,64
40-49 yaş	19	33,93
50-65 yaş	12	21,43
Toplam katılımcı	56	100

Tablo 3.2'ye göre 25 katılımcı 25-39 yaş aralığında, 19 katılımcı 40-49 yaş aralığında, 12 katılımcı ise 50-65 yaş aralığındadır.

Araştırmaya katılan bağlama eğitimcilerinin bağlama eğitimi verdikleri süre dağılımları Tablo 3.3'te yer almaktadır.

Tablo 3. 3 Katılımcıların bağlama eğitimi verdikleri süre dağılımı

Yıl Aralığı	n	%
1-10 yıl	12	21,43
11-19 yıl	20	35,71
20-29 yıl	15	26,79
30-35 yıl	9	16,07
Toplam katılımcı	56	100

Eğitim Fakültesi Tablo 3.3'e göre 12 katılımcının 1-10 yıl, 20 katılımcının 11-19 yıl, 15 katılımcının 20-29 yıl, 9 katılımcının ise 30-35 yıl aralığında bağlama eğitimi verdiği görülmektedir.

3.3 Verilerin Toplanması

Araştırmanın ilk adımında; literatür taraması yapılarak terimsel ve simgesel bütünlüğe yönelik çalışmalara ulaşılmış ve bağlama eğitimine yönelik yayımlanmış bağlama metotları/kitapları tespit edilmiştir.

“Literatür taraması, sizin ilgilendiğiniz konuya ilişkin bilgileri bulmanızı, araştırmanıza kuramsal bir temel kazandırmanızı ve sizinkine benzer çalışmaların sonuçlarını görmeyi sağlar.” (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009, s. 43).

Araştırmanın ikinci adımında; ulaşılan bağlama metotlarına/kitaplarına doküman incelemesi yapılarak “sağ el tekniklerine, sol el tekniklerine ve sağ el-sol el tekniklerine yönelik terim ve simgeler” olarak üç ana başlıkta ele alınmıştır. Bu doğrultuda sağ el

tekniklerinde; tezene yönü vuruş simgeleri, tezene tutan elin, aynı nota üzerinde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen terim ve simgeler, sol el tekniklerinde; parmak numarası simgeleri, belirtilen sese aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma ve kaldırma hareketine karşılık gelen terim ve simgeler, tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terim ve simgeler, sağ el-sol el simgelerinde ise tel gruplama simgeleri ve sağ el-sol el eş zamanlı trill tekniğine karşılık gelen simgeler tespit edilmek üzere incelenmiştir.

“Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s. 187).

Araştırmanın üçüncü adımında; doküman incelemesi sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda, katılımcılara uygulanmak üzere anket soruları hazırlanmış ve ikisi metot yazarı olmak üzere üç bağlama eğitimcisiinden oluşan uzmanlara sunulmuştur. Uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış ve anket 20 katılımcıya uygulanarak pilot uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Pilot uygulama sonucunda elde edilen bilgiler ve tekrar uzman görüşü doğrultusunda anket güncellenmiş; yapılandırılmış ve yapılandırılmamış (açık uçlu) toplam 26 sorudan oluşan son halini almıştır. Nihai anket Google Docs. yazılımına işlenmiş, yazılımın özelliği kullanılarak bir sorunun ardından gelen diğer soru önceki soruya verilen cevaba göre düzenlenmiş ve veri kaybı olmaması için soruların cevaplanması zorunlu tutulmuştur.

Thomas (1998) anketi insanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını veya tutumlarını betimlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan bir araştırma materyali olarak tanımlamaktadır (Akt. Büyüköztürk vd., 2009, s.125).

Araştırmanın dördüncü adımında; Devlet Konservatuvarlarda görev yapan 32, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında görev yapan 24 ve Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde görev yapan 11 toplamda 67 bağlama eğitimcisine telefon ve e-posta yoluyla ulaşılarak çalışmanın amacı, önemi ve içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Google Docs. kullanılarak çevirim içi hazırlanan anket soruları e-posta veya whatsapp mesajı olarak 67 öğretim elemanına 15.05.2019-20.06.2019 tarihleri arasında iletilmiştir. Soruların cevaplanmasında ya da

başka bir problemle karşılaşılması durumunda ulaşabilecekleri gerekli iletişim adresleri verilerek 01.08.2019 tarihine kadar cevap vermeleri beklenmiştir. Sonuç olarak; 28'i Devlet Konservatuarı, 20'si Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve 8'i Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü olmak üzere toplam 56 öğretim elemanı anket sorularına cevap vererek geri dönüş yapmıştır.

3.4 Verilerin Analizi

Bu araştırmada, katılımcılara yöneltilen yapılandırılmış anket sorularının analizinde betimsel istatistikten yararlanılarak nicel sonuçlara, yapılandırılmamış anket sorularının analizinde içerik analizi kullanılarak nitel sonuçlara ulaşılmıştır.

“Betimsel istatistik, sayısal verilerin toplanması, betimlenmesi ve sunulmasına yarayan yöntem ve teknikleri içerir.” (Köklü, Büyüköztürk ve Bökeoğlu, 2006, s. 4).

İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s. 227).

BÖLÜM 4

4 BULGULAR

Bu bölümde, çalışmanın genel amacı olan “bağlama metotlarında/kitaplarında görülen farklı terim ve simgelerin bağlama eğitiminde kullanılma durumlarının tespiti” doğrultusunda belirlenen alt amaçlara yönelik bulgulara yer verilmiştir.

4.1 Bağlama Eğitime Yönelik Basılı Metotlarda/Kitaplarda Sağ El, Sol El, Sağ El-Sol El Tekniğinde Benzerlik ve Farklılık Gösteren Terimler ve Simgeleri Tespit Etme Alt Amacına Yönelik Bulgular

Çalışmanın birinci alt amacı olan “bağlama eğitime yönelik basılı metotlarda/kitaplarda, sağ el, sol el ve sağ el-sol el tekniğinde terim-simge kullanım durumu ve benzerlik/farklılık gösteren terimler ve simgeler nelerdir?” sorusuna yönelik; doküman incelemesi yapılarak, sınırlılıklar kapsamında tespit edilen terimler ve simgeler ele alınmıştır.

4.1.1 Bağlama eğitime yönelik basılı metotlarda/kitaplarda sağ el tekniğinde benzerlik ve farklılık gösteren terimler ve simgeler

Araştırmada sağ el teknikleri kapsamındaki terimlerde; *tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen terimler* ele alınırken, sağ el teknikleri kapsamındaki simgelerde ise *tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen simge, tezene yönü vuruş simgesi ve takma tezene hareketi simgesi* ele alınmıştır.

Tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen terimler Tablo 4.1’de yer almaktadır.

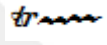

Tablo 4. 1 Tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen terimler

Kullanılan Terimler	n	%
Tarama	1	1,59
Tremolo	6	9,52
Trill	2	3,17
Tezene trili	1	1,59
Terim belirtilmemiş	53	84,13
Toplam metot/kitap	63	100

Tablo 4.1'e göre incelenen 63 metodun/kitabın 53'ünde tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen bir terimle karşılaşılmazken 10'unda ise birbirinden farklı 4 terim kullanılmıştır. 10 kitabın 6'sında "Tremolo" terimi, 2'sinde "Trill" terimi, 1'inde "Tarama" terimi ve yine 1'inde "Tezene trili" terimi tespit edilmiştir. Metotlarda/kitaplarda en çok kullanılan terimin "Tremolo" olduğu görülmektedir.

Tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen simgeler Tablo 4.2'de yer almaktadır.

Tablo 4. 2 Tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen simgeler

Kullanılan Simgeler	n	%
	1	1,59
	3	4,76
	1	1,59
	8	12,70
	1	1,59
.		
	1	1,59
Simge belirtilmemiş	48	76,19
Toplam metot/kitap	63	100

Tablo 4.2'ye göre incelenen 63 metodun/kitabın 48'inde tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen bir simgeyle karşılaşılmazken, 13 kitabın 1'inde özel bir simge kullanmadan nota değeri ile ifade

edildiği (ör:), ayrıca birbirinden farklı 5 özel simge kullanıldığı

görülmektedir. Özel simge kullanıldığı tespit edilen 12 kitabın 8'inde simgesi,

3'ünde simgesi, 1'inde , 1'inde simgesi, 1'inde simgesi tespit

edilmiştir. Metotlarda/kitaplarda en çok kullanılan simgenin olduğu görülmektedir.

Tezene yönü vuruşuna ilişkin simgeler Tablo 4.3'te yer almaktadır.

Tablo 4. 3 Tezene yönü vuruşuna ilişkin simgeler

Kullanılan Simgeler	<i>n</i>	%
↓↑	49	77,78
▣ V	9	14,29
↓↑, V Λ	1	1,59
↓↑, ▣ V	1	1,59
Simge belirtilmemiş	3	4,76
Toplam metot/kitap	63	100

Tablo 4.3'e göre incelenen 63 metodun/kitabın 3'ünde tezene yönü vuruşuna karşılık gelen bir simgeyle karşılaşılmazken 60'ında ise birbirinden farklı 3 simge tespit edilmiştir. Tespit edilen simgeler incelendiğinde, 60 kitabın 49'unda ↓↑ simgesi, 9'unda ▣ V simgesi, 1'inde ▣ V simgesi ve ↓↑ simgesinin birlikte kullanıldığı ve yine 1'inde ↓↑ simgesinin ve V Λ simgesinin birlikte kullanıldığı tespit edilmiştir. Metotlarda/kitaplarda en çok kullanılan simgenin ↓↑ olduğu görülmektedir.

Takma tezene hareketine karşılık gelen simgeler Tablo 4.4'te yer almaktadır.

Tablo 4. 4 Takma tezene hareketine karşılık gelen simgeler

Kullanılan Simgeler	<i>n</i>	%
↑↑	4	6,35
↓ ↓ ↑ ↑	3	4,76
↑	1	1,59
Simge belirtilmemiş	55	87,30
Toplam metot/kitap	63	100

Tablo 4.4'e göre incelenen 63 metodun/kitabın 55'inde takma tezene hareketine karşılık gelen bir simgeyle karşılaşılmazken 8'inde birbirinden farklı 3 simge

kullanıldığı tespit edilmiştir. 8 kitabın 4'ünde ↑ simgesi, 3'ünde ↓↓↑↑ simgesi, 1'inde ise † simgesi tespit edilmiştir. Metotlarda/kitaplarda en çok kullanılan simgenin † olduğu görülmektedir.

4.1.2 Bağlama eğitime yönelik basılı metotlarda/kitaplarda sol el tekniğinde benzerlik ve farklılık gösteren terimler ve simgeler

Araştırmada sol el teknikleri kapsamındaki terimlerde;

- Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen terimler,
- Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terimler,

Sol el teknikleri kapsamındaki simgelerde;

- Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen simgeler,
- Klavyedeki (saptaki) elin başparmağına karşılık gelen simgeler,
- Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen simgeler ele alınmıştır.

Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen terimler Tablo 4.5'te yer almaktadır.

Tablo 4. 5 Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen terimler

Kullanılan Terimler	n	%
Sol el parmak trili	1	1,59
Süsleme	9	14,29
Titretme	1	1,59
Tril	3	4,76
Mordan	1	1,59
Terim belirtilmemiş	48	76,19
Toplam metot/kitap	63	100

Tablo 4.5'e göre incelenen 63 metodun/kitabın 48'inde belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma

kaldırma hareketine karşılık gelen” bir terimle karşılaşılmazken 15’inde birbirinden farklı 5 terim tespit edilmiştir. 15 kitabın 9’unda “Süsleme” terimi, 3’ünde “Tril” terimi, 1’inde “Titretme” terimi, 1’inde “Sol el parmak trili” terimi, 1’inde “mordan” terimi kullanıldığı tespit edilmiştir. Metotlarda/kitaplarda en çok kullanılan terimin “Süsleme” olduğu görülmektedir.

Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen simgeler Tablo 4.6’da yer almaktadır.

Tablo 4. 6 Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen simgeler

Kullanılan Simgeler	n	%
	2	3,17
	2	3,17
	2	3,17
	1	1,59
	1	1,59
	4	6,35
	1	1,59
	1	1,59
	1	1,59
	1	1,59
Simge belirtilmemiş	48	76,19
Toplam metot/kitap	63	100

Tablo 4.6’ya göre incelenen 63 metodun/kitabın 48’inde belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen bir simgeyle karşılaşılmazken 16 kitabın 2’sinde ör:

ve 2'sinde ör: şeklinde özel bir simge kullanmadan nota değerleri ile ifade edildiği, bunların yanı sıra birbirinden farklı 7 simge kullanıldığı görülmektedir. Özel simge kullanıldığı tespit edilen 13 metodun/kitabın 4'ünde simgesi, 2'sinde simgesi, 1'inde simgesi, 1'inde simgesi, 1'inde simgesi, 1'inde simgesi, 1'inde simgesi kullanılmıştır. Metotlarda/kitaplarda en çok kullanılan simgenin olduğu görülmektedir.

Klavyedeki (saptaki) elin başparmağına karşılık gelen simgeler Tablo 4.7'de yer almaktadır.

Tablo 4. 7 Klavyedeki (saptaki) elin başparmağına karşılık gelen simgeler

Kullanılan Simgeler	n	%
5	40	63,49
+	3	4,76
BP	1	1,59
B	4	6,35
Başparmak	1	1,59
5,+	3	4,76
Başparmak kullanılmamış	3	4,76
Simge belirtilmemiş	8	12,70
Toplam metot/kitap	63	100

Tablo 4.7'ye göre incelenen 63 metodun/kitabın 8'inde klavyedeki (saptaki) elin başparmağına karşılık gelen bir simgeyle karşılaşılmazken 52'sinde birbirinden farklı 5 simge tespit edilmiştir. 52 metodun/kitabın 40'ında “5” simgesi, 4'ünde “B” simgesi, 3'ünde “+” simgesi, 3'ünde “5” simgesi ve “+” simgesi birlikte, 1'inde “BP” simgesi ve 1'inde “Başparmak” ifadesi kullanıldığı tespit edilmiştir. 3 kitapta ise başparmak haricinde kalan diğer parmak kullanımları yapılırken başparmak kullanımı ile karşılaşılmamıştır. Metotlarda/kitaplarda en çok kullanılan simgenin “5” olduğu görülmektedir.

Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terimler Tablo 4.8'de yer almaktadır.

Tablo 4. 8 Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terimler

Kullanılan Terimler	n	%
Legato tekniği/Boğumlama,/Tel çekme	1	1,59
Çarpma-Çekme	14	22,22
Parmak ucu çırpması	1	1,59
Bağlı çalma	1	1,59
Legato bağı	1	1,59
Vurma-çekme	5	7,94
Çarpma-çekme/Legato tekniği	1	1,59
Bağlı çalma/Legato	1	1,59
Bağlı çalma/Legato/Çarpma-Çektirme	1	1,59
Parmak çarpma-Parmak kaldırma	1	1,59
Parmak vurma-Parmak çekme/Parmak basarak ses çıkartma	1	1,59
Vurma-çekme/Bağ işareti	1	1,59
Çarpma	1	1,59
Bağlı çalış	1	1,59
Terim belirtilmemiş	32	50,79
Toplam metot/kitap	63	100

Tablo 4.8'e göre incelenen 63 metodun/kitabın 32'sinde tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen bir terimle karşılaşılmazken 31'inde birbirinden farklı 13 terim tespit edilmiştir. 31 metodun/kitabın 14'ünde "Çarpma-çekme" terimi, 5'inde "Vurma-çekme" terimi, 1'inde hem "Legato tekniği" hem "Boğumlama" hem "Tel çekme" terimleri, 1'inde hem "Legato tekniği" hem "Çarpma-çekme" terimleri, 1'inde hem "Bağlı çalma" hem "Legato" terimleri, 1'inde hem "Legato" hem "Bağlı çalma" hem "Çarpma-çektirme" terimleri, 1'inde hem "Parmak vurma-parmak çekme" hem "Parmak basarak ses çıkartma" terimleri, 1'inde hem "Vurma-çekme" hem "Bağ işareti" terimleri, 1'inde "Parmak ucu çırpması" terimi, 1'inde "Bağlı çalma" terimi, 1'inde "Legato bağı" terimi, 1'inde "Çarpma" terimi, 1'inde "Parmak çarpma-Parmak kaldırma" terimi ve yine 1'inde "Bağlı çalış" terimi kullanıldığı tespit edilmiştir. Metotlarda/kitaplarda en çok kullanılan terimin "Çarpma-çekme" olduğu görülmektedir.

Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen simgeler Tablo 4.9'da yer almaktadır.

Tablo 4. 9 Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen simgeler

Kullanılan Simgeler	n	%
V Λ	13	20,63
∪ (Bağ işareti)	11	17,46
↓, ↑	1	1,59
H-P	1	1,59
“ . ”	1	1,59
Yazılı ifade edilmiş	1	1,59
V Λ, ∪ (Bağ işareti)	5	7,94
Simge belirtilmemiş	30	47,62
Toplam metot/kitap	63	100

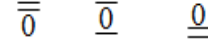

Tablo 4.9’a göre incelenen 63 metodun/kitabın 30’unda tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen bir simgeyle karşılaşılmazken 33’ünde 1 yazılı ifadenin kullanıldığı ve birbirinden farklı 5 simge kullanıldığı görülmektedir. 33 metodun/kitabın 13’ünde V Λ simgesi, 11’inde ∪ (Bağ işareti) simgesi, 5’inde V Λ simgesi ve ∪ (Bağ işareti) simgesi birlikte, 1’inde ↓, ↑ simgesi, 1’inde “H-P” simgesi, 1’inde “ . ” simgesi kullanıldığı görülmektedir. Metotlarda/kitaplarda en çok kullanılan simgenin V Λ olduğu görülmektedir.

4.1.3 Bağlama eğitime yönelik basılı metotlarda/kitaplarda sağ el-sol el tekniğinde benzerlik ve farklılık gösteren simgeler

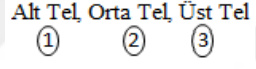

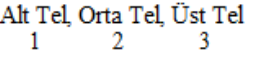
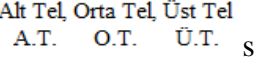
Araştırmada sağ el-sol el teknikleri kapsamındaki simgelerde; “Tel gruplama simgesi”, “Sağ el-sol el eş zamanlı yapılan hızlı harekete karşılık gelen simgeler” ele alınmıştır. Tel gruplamaya karşılık gelen simgeler Tablo 4.10’da yer almaktadır.

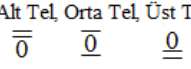
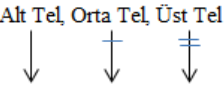

Tablo 4. 10 Tel gruplamaya karşılık gelen simgeler

Kullanılan Simgeler	n	%
Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel (1) (2) (3)	30	47,62
Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel A O Ü	1	1,59
Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel 1 2 3	2	3,17
Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel A.T. O.T. Ü.T.	2	3,17

Tablo 4. 10 Devamı		
Kullanılan Simgeler	n	%
	1	1,59
Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel 	1	1,59
	2	3,17
Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel 	1	1,59
Yazılı ifade edilmiş	3	4,76
Simge belirtilmemiş	20	31,75
Toplam metot/kitap	63	100

Tablo 4.10'a göre incelenen 63 metodun/kitabın 20'sinde tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen bir simgeyle karşılaşılmazken 43'ünde 3 yazılı ifade ve birbirinden farklı 8 simge tespit edilmiştir. 43 metodun/kitabın 30'unda

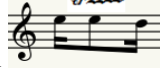

 simgesi, 2'sinde simgesi, 2'sinde simgesi, 2'sinde simgesi, 1'inde

 simgesi, 1'inde simgesi, 1'inde simgesi, 1'inde simgesi kullanıldığı tespit edilmiştir.

Metotlarda/kitaplarda en çok kullanılan simgenin olduğu görülmektedir.

Sağ el-sol el eş zamanlı yapılan hızlı harekete karşılık gelen simgeler Tablo 4.11'de yer almaktadır.

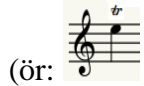
Tablo 4. 11 Sağ el-sol el eş zamanlı yapılan hızlı harekete karşılık gelen simgeler

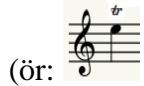

Kullanılan Simgeler	n	%
Açık yazılmamış nota üzerine “tr” simgesi 	5	7,94
Açık yazılmamış nota üzerine simgesi 	2	3,17
Notanın açık yazılması ve herhangi bir simgenin kullanılmaması 	2	3,17
Açık yazılmış nota grubunun üzerine simgesi 	1	1,59
Simge belirtilmemiş	53	84,12
Toplam metot/kitap	63	100

Tablo 4.11’e göre incelenen 63 metodun/kitabın 53’ünde sağ el-sol el eş zamanlı yapılan hızlı harekete karşılık gelen bir simgeyle karşılaşılmazken 9 metodun/kitabın 2’sinde özel bir simge kullanmadan nota değeri ile ifade edildiği (ör:

) geriye kalan 7 metod/kitapta ise birbirinden farklı 3 simge kullanıldığı tespit edilmiştir. 8 kitabın 5’inde “açık yazılmamış nota üzerine tr simgesi”

(ör:), 2’sinde “açık yazılmamış nota üzerine simgesi” (ör:), ve

1’inde ise “açık yazılmış nota grubunun üzerine simgesi” (ör:

) simgesi kullanıldığı tespit edilmiştir. Metotlarda/kitaplarda en

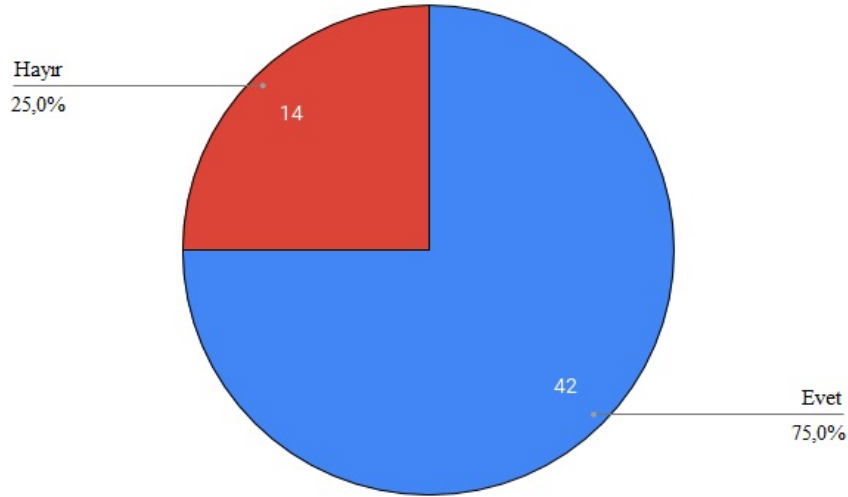
çok kullanılan simgenin olduğu görülmektedir.

4.2 Katılımcıların Literatürde Yayımlanmış Bağlama Metotlarını/Kitaplarını Kullanma Durumlarını ve Bağlama Eğitiminde Tercih Ettikleri Terimleri ve Simgeleri Tespit Etme Alt Amacına Yönelik Bulgular

Çalışmanın ikinci alt amacı olan “Katılımcıların literatürde yayımlanmış bağlama metotlarını/kitaplarını kullanma durumları ve bağlama eğitiminde tercih ettikleri terim ve simgeler nelerdir?” sorusuna yönelik olarak anket ile elde edilen veriler başlıklar altında ele alınarak grafik/tablo şeklinde sunulmuştur.

4.2.1 Katılımcıların bağlama eğitiminde yayımlanmış metot/kitap kullanım durumu

Katılımcıların “Bağlama eğitiminde yayımlanmış metot/kitap kullanıyor musunuz?” sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Grafik 4.1’de yer almaktadır.

Grafik 4.1 “Bağlama eğitiminde yayımlanmış metot/kitap kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Grafik 4.1’e göre katılımcılara yöneltilen, “Bağlama eğitiminde yayımlanmış metot/kitap kullanıyor musunuz?” sorusuna 56 katılımcının 42’si (75%) “evet” cevabı verirken, 14’ü (25,0%) hayır cevabı vermiştir.

4.2.2 Metot kullanan katılımcıların metot/kitap seçerken önemli bulduğu ölçüt/ölçütler

Metot kullanan katılımcıların “Metodunuzu/kitabınızı seçerken önemli bulduğunuz ölçüt/ölçütler nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.12’de yer almaktadır.

Tablo 4. 12 “Metodunuzu/kitabınızı seçerken önemli bulduğunuz ölçüt/ölçütler nelerdir?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Metot Seçerken Önemli Bulunan Ölçütler	n	%
Metodun ders amacına uygun olması	38	90,48
Metodun basitten zora ilkesi ile yazılmış olması	38	90,48
Metot dilinin anlaşılır ve sade olması	36	85,71
Metot yazarının eğitimci kimliğinin olması	33	78,57
Metodun simgeler-semboller ve terimler bakımından kullanılan diğer metotlarla ortak bir dilde yazılmış olması	29	69,05
Metodun güvenilir eğitimciler tarafından denenmiş ve önerilmiş olması	28	66,67
Metodun fiziki özellikleri (boyutu, kâğıt kalitesi, spiralli olması vb.)	7	16,67
Metodun yazarının tanınan (ünlü) birisi olması	1	2,38
Sadece bağlamaya uygun özel eser-etütler içermesi	1	2,38

Tablo 4.12’ye göre bağlama metot/kitabı kullanan 42 katılımcının, “Metodunuzu/kitabınızı seçerken önemli bulduğunuz ölçüt/ölçütler nelerdir?” sorusuna verdiği cevaplar yer almaktadır. 42 katılımcının 38’i (%90,48) “Metodun ders amacına uygun olması”, 38’i (%90,48) “Metodun basitten zora ilkesi ile yazılmış olması”, 36’sı (%85,71) “Metot dilinin sade ve anlaşılır olması”, 33’ü (%78,57) “Metot yazarının eğitimci kimliğinin olması”, 29’u (%69,05) “Metodun simgeler-semboller ve terimler bakımından kullanılan diğer metotlarla ortak bir dilde yazılmış olması”, 28’i (%66,67) “Metodun güvenilir eğitimciler tarafından denenmiş ve önerilmiş olması”, 7’si (%16,67) “Metodun fiziki özellikleri (boyutu, kâğıt kalitesi, spiralli olması vb.)”, 1’i (%2,38) “Metodun yazarının tanınan (ünlü) birisi olması”, 1’i (%2,38) “Sadece bağlamaya uygun özel eser-etütler içermesi” ölçütlerini ifade etmektedir.

4.2.3 Katılımcıların tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen terim için tercihleri

Katılımcıların sağ el tekniği kapsamında “Tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen terim tercihiniz nedir?” sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.13’te yer almaktadır.

Tablo 4. 13 “Tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen terim tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Terim Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Tarama	29	69,05	2	14,29	31	55,36
Tremolo	13	30,95	12	85,71	25	44,64
Toplam	42	100	14	100	56	100

Tablo 4.13’e göre metot/kitap kullanan 42 katılımcıdan 29’u tezene tutan elin aynı nota üzerinde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine “Tarama” teriminin, 13’ü ise “Tremolo” teriminin karşılık geldiğini düşünmektedir.

Metot/kitap kullanmayı tercih etmeyen 14 katılımcıdan 12’si tezene tutan elin aynı nota üzerinde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine “Tremolo” teriminin, 2’si ise “Tarama” teriminin karşılık geldiğini düşünmektedir. Metot/kitap kullanan ve kullanmayan toplam 56 katılımcıya bakıldığında ise 31’i tezene tutan elin aynı nota üzerinde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine “Tarama” teriminin, 25’i ise “Tremolo” teriminin karşılık geldiğini düşünmektedir.

4.2.4 Katılımcıların tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen simge için tercihleri

Katılımcıların sağ el tekniği kapsamında “Tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen simge tercihiniz nedir?” sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.14’te yer almaktadır.

Tablo 4. 14 “Tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine karşılık gelen simge tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Simges Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
	20	47,62	4	28,57	24	42,86
	10	23,81	6	42,86	16	28,57
	10	23,81	2	14,29	12	21,43
	2	4,76	2	14,29	4	7,14
Toplam	42	100	14	100	56	100

Tablo 4.14'e göre metot/kitap kullanan 42 katılımcıdan 20'si "Tremolo/Tarama" simgesi olarak simgesini, 10'u simgesini, 10'u simgesini, 2'si ise simgesini kullanmayı tercih etmiştir. Metot kullanmayı tercih etmeyen 14 katılımcıdan 6'sı "Tremolo/Tarama simgesi" olarak simgesini, 4'ü simgesini, 2'si simgesini, 2'si simgesini kullanmayı tercih etmiştir. Metot/kitap kullanan ve kullanmayan toplam 56 katılımcıya bakıldığında ise 24 katılımcının "Tremolo/Tarama simgesi" olarak simgesini, 16'sının simgesini, 12'sinin simgesini ve 4'ünün simgesini kullanmayı tercih ettiği görülmektedir.

4.2.5 Katılımcıların tezene yönü vuruş simgesi için tercihleri

Katılımcıların sağ el tekniği kapsamında "Tezene yönü vuruş simge tercihiniz nedir?" sorusuna verdikleri cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.15'te yer almaktadır.

Tablo 4.15 "Tezene yönü vuruş simge tercihiniz nedir?" sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Simge Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
	35	83,33	13	92,86	48	85,71
	7	16,67	1	7,14	8	14,29
Toplam	42	100	14	100	56	100

Tablo 4.15'e göre metot/kitap kullanan 42 katılımcıdan 35'i "Tezene yönü vuruş simgesi" olarak simgesini, 7'si ise simgesini kullanmayı tercih etmiştir. Metot/kitap kullanmayı tercih etmeyen 14 katılımcıdan 13'ü "Tezene yönü vuruş simgesi" olarak simgesini, 1'i ise simgesini kullanmayı tercih etmiştir. Metot/kitap kullanan ve kullanmayan toplam 56 katılımcıya bakıldığında ise 48 katılımcının "Tezene yönü vuruş simgesi" olarak simgesini, 8'inin ise simgesini kullanmayı tercih ettiği görülmektedir.

4.2.6 Katılımcıların takma tezene hareketine karşılık gelen simge tercihleri

Katılımcıların sağ el tekniği kapsamında "Takma tezene hareketine karşılık gelen simge tercihiniz nedir?" sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.16'da yer almaktadır.

Tablo 4. 16 “Takma tezene hareketine karşılık gelen simge tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Simge Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
↑↑	21	50	3	21,43	24	42,86
↓↓↑↑	10	23,81	5	35,71	15	26,79
↑†	11	26,19	6	42,86	17	30,36
Toplam	42	100	14	100	56	100

Tablo 4.16’ya göre metot/kitap kullanan 42 katılımcıdan 21’i Takma tezene hareketi simgesi” olarak ↑↑ simgesini, 11’i ↑† simgesini, 10’u ↓↓↑↑ simgesini tercih etmiştir. Metot kullanmayı tercih etmeyen 14 katılımcıdan 6’sı “Takma tezene hareketi simgesi” olarak ↑† simgesini, 5’i ↓↓↑↑ simgesini, 3’ü ise ↑↑ simgesini tercih etmiştir. Metot/kitap kullanan ve kullanmayan toplam 56 katılımcıya bakıldığında ise 24’ü “Takma tezene hareketi simgesi” olarak ↑↑ simgesini, 17’si ↑† simgesini ve 15’i ise ↓↓↑↑ simgesini kullanmayı tercih etmiştir.

4.2.7 Katılımcıların belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen terim için tercihleri

Katılımcıların sağ el tekniği kapsamında “Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen terim tercihiniz nedir?” sorusuna verdikleri cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.17’de yer almaktadır.

Tablo 4. 17 “Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen terim tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Terim Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Sol el parmak trili	11	26,19	4	28,57	15	26,79
Süsleme	30	71,43	10	71,43	40	71,43
Titretme	1	2,38	0	0	1	1,79
Toplam	42	100	14	100	56	100

Tablo 4.17'ye göre metot/kitap kullanan 42 katılımcıdan 30'u belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma davranışına karşılık gelen terim için "Süsleme", 11'i "Sol el parmak trili", 1'i ise "Titretme" teriminin karşılık geldiğini düşünmektedir. Metot kullanmayı tercih etmeyen 14 katılımcıdan 10'u belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma davranışına karşılık gelen terim için "Süsleme", 4'ü ise "Sol el parmak trili" teriminin karşılık geldiğini belirtmektedir. Metot/kitap kullanan ve kullanmayan toplam 56 katılımcıya bakıldığında ise 40'ı belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma davranışına karşılık gelen terim için "Süsleme" teriminin, 15'i "Sol el parmak trili" ifadesini 1'i "Titretme" teriminin karşılık geldiğini düşünmektedir.

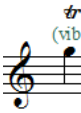
4.2.8 Katılımcıların belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen simge için tercihleri

Katılımcıların sağ el tekniği kapsamında "Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen simge tercihiniz nedir?" sorusuna verdikleri cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.18'de yer almaktadır.

Tablo 4. 18 "Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine karşılık gelen simge tercihiniz nedir?" sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Simge Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
	16	38,10	6	42,86	22	39,29
	10	23,81	2	14,29	12	21,43
	2	4,76	1	7,14	3	5,36
	2	4,76	0	0	2	3,57
	4	9,52	2	14,29	6	10,71

Tablo 4. 18 Devamı

Simge Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
	1	2,38	2	14,29	3	5,36
	3	7,14	0	0	3	5,36
	4	9,52	1	7,14	5	8,93
Toplam	42	100	14	100	56	100

Tablo 4.18'e göre metot/kitap kullanan 42 katılımcıdan 16'sı

titretme/süsleme/sol el parmak trili simgesi olarak ör: simgesini ve 10'u ör:

simgesini özel bir simge kullanmadan nota değerleri ile ifade edilmesini, 4'ü

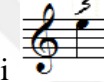
simgesini, 4'ü

simgesini, 3'ü

simgesini, 2'si

simgesini, 2'si

simgesini, 1'i

simgesini kullanmayı tercih etmiştir. Metot kullanmayı

tercih etmeyen 14 katılımcıdan 2'si simgesini, 2'si simgesini, 1'i

simgesini ve 1'i simgesini kullanmayı tercih ederken, özel bir simge

kullanmadan nota değerleri ile ifade edilmesini tercih eden 6 katılımcı ör: ve 2

katılımcı ör: gösterimini tercih etmiştir. Metot/kitap kullanan ve kullanmayan

toplam 56 katılımcıdan özel bir simge kullanmadan nota değerleri ile ifade edilmesini

tercih eden 22'si titretme/süsleme/sol el parmak trili simgesi olarak ör: ve 12'si

ör: gösterimini tercih etmiştir. Özel bir simge kullanmayı tercih eden

katılımcılara bakıldığında ise 6'sı simgesini, 5'i simgesini, 3'ü simgesini, 3'ü simgesini, 3'ü simgesini ve 2'si simgesini kullanmayı tercih etmiştir.

4.2.9 Katılımcıların klavyedeki (saptaki) elin başparmağına karşılık gelen simge için tercihleri

Katılımcıların sağ el tekniği kapsamında “Klavyedeki (saptaki) elin başparmağına karşılık gelen simge tercihiniz nedir?” sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.19’da yer almaktadır.

Tablo 4.19 “Klavyedeki (saptaki) elin başparmağına karşılık gelen simge tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Simge Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
5	27	64,29	9	64,29	36	64,29
+	8	19,05	3	21,43	11	19,64
BP	4	9,52	2	14,29	6	10,71
B	3	7,14	0	0	3	5,36
Toplam	42	100	14	100	56	100

Tablo 4.19’a göre metot/kitap kullanan 42 katılımcıdan 27’si başparmak simgesi olarak “5” rakamını, 8’i “+” simgesini, 4’ü “BP” simgesini ve 3’ü “B” simgesini tercih etmiştir. Metot/kitap kullanmayı tercih etmeyen 14 katılımcıdan 9’u başparmak simgesi olarak “5” rakamını, 3’ü “+” simgesini, 2’si ise “BP” simgesini tercih etmiştir. Metot/kitap kullanan ve kullanmayan toplam 56 katılımcıya bakıldığında ise 36’sı başparmak simgesi olarak “5” rakamını, , 11’i “+” simgesini, 6’sı “BP” simgesini ve 3’ü “B” simgesini tercih etmiştir.

4.2.10 Katılımcıların tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terim için tercihleri

Katılımcıların sağ el tekniği kapsamında “Klavyedeki (saptaki) elin başparmağına karşılık gelen terim tercihiniz nedir?” sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.20’de yer almaktadır.

Tablo 4. 20 “Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terim tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Terim Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Çarpma-çekme	15	35,71	7	50	22	39,29
Parmak vurma-parmak çekme	8	19,05	2	14,29	10	17,86
Çarpma-çektirme	2	4,76	0	0	2	3,57
Bağlı çalma	2	4,76	2	14,29	4	7,14
Legato	2	4,76	1	7,14	3	5,36
Bağlı çalış	2	4,76	0	0	2	3,57
Çekme-vurma	4	9,52	0	0	4	7,14
Parmak basarak ses çıkartma	1	2,38	0	0	1	1,79
Tel çekme-çarpma	4	9,52	1	7,14	5	8,93
Bağ işreti	2	4,76	0	0	2	3,57
Legato tekniği	0	0	1	7,14	1	1,79
Toplam	42	100	14	100	56	100

Tablo 4.20’ye göre metot/kitap kullanan 42 katılımcıdan 15’i tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terim için “Çarpma-çekme”, 8’i “Parmak vurma-parmak çekme”, 4’ü “Tel çekme-çarpma”, 4’ü “Çekme-vurma”, 2’si “Bağ işreti”, 2’si “Bağlı çalış”, 2’si “Legato”, 2’si “Bağlı çalma”, 2’si “Çarpma-çektirme”, 1’i ise “Parmak basarak ses çıkartma” terimimin karşılık geldiğini düşünmektedir. Metot/kitap kullanmayan 14 katılımcıdan 7’si tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terim için “Çarpma-çekme”, 2’si “Parmak vurma-parmak çekme”, 2’si “Bağlı çalma”, 1’i “Legato tekniği”, 1’i “Legato”, 1’i “Tel çekme-çarpma” terimimin karşılık geldiğini düşünmektedir. Metot/kitap kullanan ve kullanmayan toplam 56 katılımcıya bakıldığında ise 22’si tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terim için “Çarpma-çekme”, 10’u “Parmak vurma-parmak çekme”, 5’i “Tel çekme-çarpma”, 4’ü “Çekme-vurma”, 4’ü “Bağlı çalma”, 3’ü “Legato”, 2’si “Bağ işreti”, 2’si “Bağlı çalış”, 2’si “Çarpma-çektirme”, 1’i “Legato tekniği”, 1’i ise “Parmak basarak ses çıkartma” terimimin karşılık geldiğini düşünmektedir.

4.2.11 Katılımcıların tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen simge için tercihleri

Katılımcıların sağ el tekniği kapsamında “Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen simge tercihiniz nedir?” sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.21’de yer almaktadır.

Tablo 4. 21 “Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen simge tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Simge Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
V Λ	15	35,71	4	28,57	19	33,93
⤿ (Bağ işareti)	19	45,24	7	50	26	46,43
↓, ↑	7	16,67	3	21,43	10	17,86
H, P	1	2,38	0	0	1	1,79
Toplam	42	100	14	100	56	100

Tablo 4.21’e göre metot/kitap kullanan 42 katılımcıdan 19’u tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme simgesi olarak ⤿ (Bağ işareti) simgesini, 15’i V Λ simgesini, 7’si ↓, ↑ simgesini, 1’i ise H, P simgesini kullanmayı tercih etmiştir. Metot/kitap kullanmayı tercih etmeyen 14 katılımcıdan 7’si tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme simgesi olarak ⤿ (Bağ işareti) simgesini, 4’ü V Λ simgesini, 3’ü ↓, ↑ simgesini kullanmayı tercih etmiştir. Metot/kitap kullanan ve kullanmayan toplam 56 katılımcıya bakıldığında ise 26’sı tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme simgesi olarak ⤿ (Bağ işareti) simgesini, 19’u V Λ simgesini, 10’u ↓, ↑ simgesini, 1’i ise H, P simgesini kullanmayı tercih etmiştir.

4.2.12 Katılımcıların tel gruplamaya karşılık gelen simge için tercihleri

Katılımcıların sağ el tekniği kapsamında “Tel gruplamaya karşılık gelen simge tercihiniz nedir?” sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.22’de yer almaktadır.

Tablo 4. 22 “Tel gruplamaya karşılık gelen simge tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Simge Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel ① ② ③	31	73,81	13	92,86	44	78,57
Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel A O Ü	4	9,52	1	7,14	5	8,93
	2	4,76	0	0	2	3,57
Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel 0 0 0	2	4,76	0	0	2	3,57
	2	4,76	0	0	2	3,57
Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel 1 2 3	1	2,38	0	0	1	1,79
Toplam	42	100	14	100	56	100

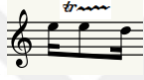

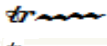

Tablo 4.22’ye göre metot/kitap kullanan 42 katılımcıdan 31’i tel gruplama için;

Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel
① ② ③ simgesini, 4’ü Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel
A O Ü simgesini, 2’si simgesini, 2’si Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel
0 0 0 simgesini, 2’si simgesini, 1’i ise Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel
1 2 3 simgesini kullanmayı tercih etmiştir. Metot/kitap kullanmayı tercih etmeyen 14 katılımcıdan 13’ü tel gruplama için Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel
① ② ③ simgesini ve 1’i Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel
A O Ü simgesini kullanmayı tercih etmiştir. Metot/kitap kullanan ve kullanmayan toplam 56 katılımcıya bakıldığında ise 44’ü tel gruplama için Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel
① ② ③ simgesini, 4’ü Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel
A O Ü simgesini, 2’si simgesini, 2’si Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel
0 0 0 simgesini, 2’si simgesini, 2’si Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel
1 2 3 simgesini kullanmayı tercih etmiştir.

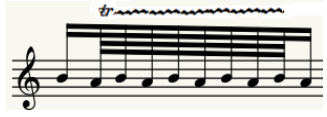
4.2.13 Katılımcıların sağ el-sol el eş zamanlı yapılan hızlı harekete karşılık gelen simge için tercihleri

Katılımcıların sağ el tekniği kapsamında “Sağ el-sol el eş zamanlı yapılan hızlı harekete karşılık gelen simge tercihiniz nedir?” sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.23’te yer almaktadır.

Tablo 4.23 “Sağ el-sol el eş zamanlı yapılan hızlı harekete karşılık gelen simge tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Simge Tercihi	Metot Kullanan Katılımcı Tercihleri		Metot Kullanmayan Katılımcı Tercihleri		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Açık yazılmamış nota üzerine “tr” simgesi 	8	19,05	2	14,29	10	17,86
Açık yazılmamış nota üzerinde simgesi	10	23,81	2	14,29	12	21,43
Notanın açık yazılması ve herhangi bir simgenin kullanılmamasını 	9	21,43	7	50	16	28,57
Açık yazılmış nota grubunun üzerine simgesini 	15	35,71	3	21,43	18	32,14
Toplam	42	100	14	100	56	100

Tablo 4.23’e göre metot/kitap kullanan 42 katılımcıdan 15’i “sağ el-sol el eşzamanlı tril simgesi” olarak açık yazılmış nota grubu üzerinde simgesini (ör:

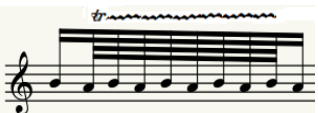
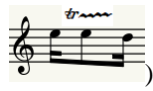
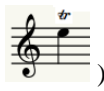
), 10’u açık yazılmamış nota üzerinde (ör:) ,

9’u özel bir simge kullanmadan nota değerleri ile ifade edilmesini (ör:

) 8’i ise açık yazılmamış nota üzerinde simgesini (ör:)

kullanmayı tercih etmiştir. Metot Kullanmayı tercih etmeyen 14 katılımcıdan 7’si “sağ el-sol el eşzamanlı tril simgesi” olarak özel bir simge kullanmadan nota değerleri ile

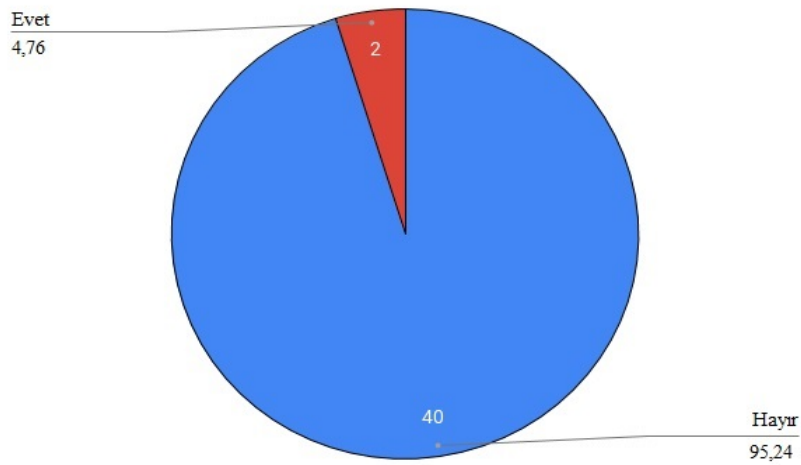
ifade edilmesini (ör:) , 3' ü açık yazılmış nota grubunun üzerine *tr* simgesini (ör:) , 2' si açık yazılmamış nota üzerine *tr* (ör:) , 2' si ise açık yazılmamış nota üzerine *tr* simgesini (ör:) kullanmayı tercih etmiştir.

4.3 Katılımcıların Literatürde Yayımlanmış Bağlama Metotlarında/Kitaplarında Sağ El, Sol El, Sağ El-Sol El Tekniğinde Kullanılan Terimler ve Simgelerle İlgili Görüşlerini Tespit Etme Alt Amacına Yönelik Bulgular

Çalışmanın üçüncü alt amacı olan “Katılımcıların literatürde yayımlanmış bağlama metotlarında/kitaplarında sağ el, sol el, sağ el-sol el tekniğinde kullanılan terimler ve simgelerle ilgili düşünceleri nedir?” sorusuna yönelik olarak anket ile elde edilen veriler başlıklar altında ele alınarak grafik/tablo şeklinde verilmiştir.

4.3.1 Katılımcıların bağlama metotlarında/kitaplarında kullanılan terimler ve simgeler ile metotlar arasındaki görsel ve anlamsal bütünlüğe ilişkin görüşleri

Metot/kitap kullanan katılımcıların “Literatürde yayımlanmış bağlama metotlarında/kitaplarında kullanılan terimler ve simgeler ile metotlar arasında görsel ve anlamsal bütünlük olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Grafik 4.2’de yer almaktadır.

Grafik 4. 2 “Literatürde yayımlanmış bağlama metotlarında/kitaplarında kullanılan terimler ve simgeler ile metotlar arasında görsel ve anlamsal bütünlük olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular

Metot/kitap kullanan katılımcılara yöneltilen, “Literatürde yayımlanmış bağlama metotlarında/kitaplarında kullanılan terimler ve simgeler ile metotlar arasında görsel ve anlamsal bütünlük olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna Grafik 4.2’ye göre 42 katılımcının 40’ı (95,24%) hayır cevabı verirken, 2’si (4,76%) evet cevabı vermiştir.

Metot/kitap kullanan katılımcılara yöneltilen “Birden fazla metot/kitap kullanılması durumunda, metotlarda/kitaplarda görsel ve anlamsal bütünlüğün olmasının ne tür etkileri olabilir?” sorusuna verilen cevaplara yönelik bulgular Tablo 4.24’te yer almaktadır.

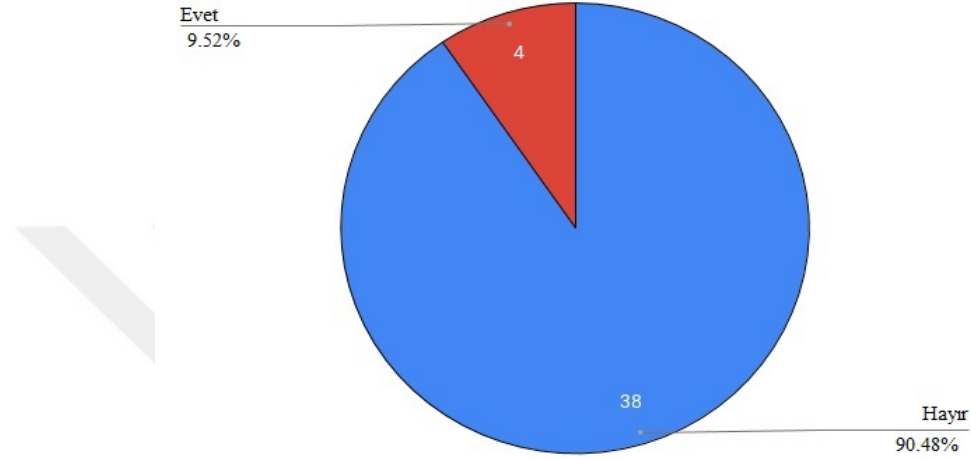
Tablo 4. 24 “Birden fazla metot/kitap kullanılması durumunda, metotlarda/kitaplarda görsel ve anlamsal bütünlüğün olmasının ne tür etkileri olabilir? sorusuna metot/kitap kullanan katılımcıların cevaplarına yönelik temalandırılmış bulgular

Görsel ve Anlamsal Bütünlüğün Etkileri		n	%
Evet (n=40)	Öğretmeyi kolaylaştırır	35	87,50
	Öğrenmeyi kolaylaştırır	35	87,50
	Bağlama eğitiminin evrenselleşme sürecine katkı sağlar	32	80
	Öğrenme süresini kısaltır	28	70
	Öğretme süresini kısaltır	26	65
	Toplu icralarda müzikal bütünlüğe katkı sağlar	1	2,50
	Akademik nitelik kazandırır	1	2,50
	Tutarlılık sağlanmış olur	1	2,50
Hayır (n=2)	Gerekli durumlarda açıklama yapılabilir	1	50
	İçerik daha önemli	1	50

Tablo 4.24’e göre bağlama metodu/kitabı kullanan 42 katılımcıya yöneltilen “Birden fazla metot/kitap kullanılması durumunda, metotlarda görsel ve anlamsal bütünlüğün olmasının ne tür etkileri olabilir?” sorusuna evet cevabı veren 40 katılımcının 35’i (%87,50) “Öğretmeyi kolaylaştırır”, 35’i (%87,50) “Öğrenmeyi kolaylaştırır”, 32’si (%80) “Bağlama eğitiminin evrenselleşme sürecine katkı sağlar”, 28’i (%70) “Öğrenme süresini kısaltır”, 26’sı (%65) “Öğretme süresini kısaltır”, 1’i (%2,5) “Toplu icralarda müzikal bütünlüğe katkı sağlar”, 1’i (%2,5) “Akademik nitelik kazandırır”, 1’i (%2,5) “Tutarlılık sağlanmış olur” görüşünü ifade etmektedir. Hayır cevabı veren 2 katılımcının 1’i “Gerekli durumlarda açıklama yapılabilir”, diğeri ise “İçerik daha önemli” görüşünü ifade etmektedir.

4.3.3 Metot/kitap kullanan katılımcıların bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasına ilişkin görüşleri

Metot/kitap kullanan katılımcıların “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Grafik 4.3’te yer almaktadır.

Grafik 4. 3 “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna metot/kitap kullanan katılımcıların cevaplarına yönelik bulgular

Grafik 4.3’e göre metot/kitap kullanan katılımcılara yöneltilen, “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna 42 katılımcının 38’i (%90,48) hayır cevabı verirken, 4’ü (%9,52) evet cevabı vermiştir.

Metot/kitap kullanan katılımcılara yöneltilen, “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların gerekçelerine yönelik temalandırılmış bulgular Tablo 4.25’te yer almaktadır.

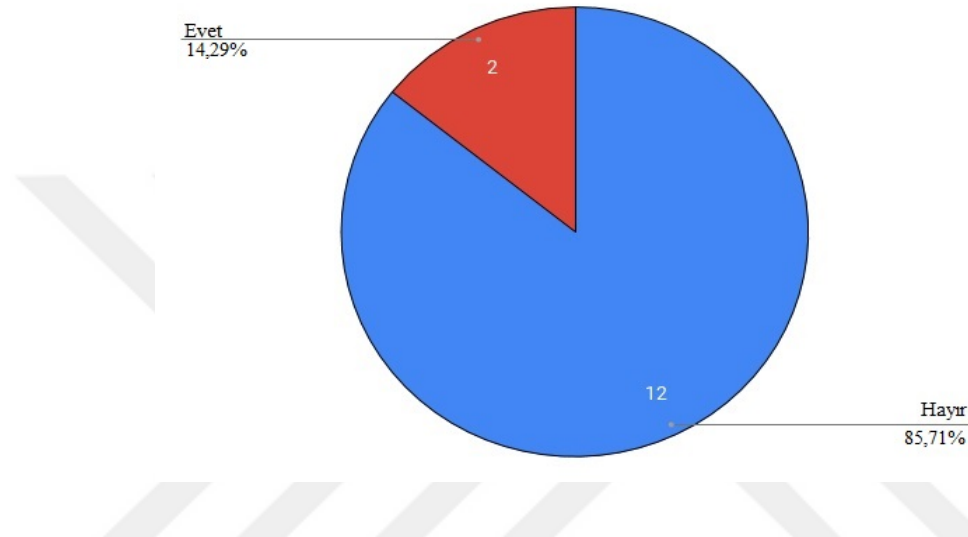
Tablo 4. 25 “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna metot/kitap kullanan katılımcıların cevaplarına yönelik temalandırılmış bulgular

	Temalar	n	%	Katılımcı İfadeleri
Evet (n=4)	Standart bir terminoloji olmaması	1	1,92	K12: Günümüzde bağlama eğitimi için genel/yaygın kabul görmüş standart bir terminoloji olmamasından dolayı.
	Karmaşıklıkların giderilebilmesi	1	1,92	K13: Terminolojide olabilecek aksaklıkları, yanlış anlaşılmalara, karmaşıklıkları vs. giderebilmek adına bir fikir verebileceği için.
	Farklı yaklaşımlara açık olunması	1	1,92	K15: Farklı yaklaşımlar doğamız gereği söz konusu olacaktır.
	Tanımlanmamış çalış biçimlerine örnek olarak yeni işaretlerin kullanılabilmesi	1	1,92	K55: Tanımlanmamış çalış biçimlerine örnek olarak yeni işaretler kullanılabilir.
Hayır (n=38)	Ortak dil prensibine aykırı olması	24	46,15	K56: Ortak akılla uzlaşmış ve denemelerle sonuç alınmış bir dil kullanılmalı.
	Kavram karışıklığına neden olması	11	21,15	K35: Bazen anlamayı kolaylaştırmak için çok nadir de olsa yeni terminoloji isabetli olmaktadır. Ancak çoğunlukla bu tür kullanımlar kavram ve anlam kargaşasına sebep olup karışıklık yaratmaktadır
	Çoklu kaynaktan yararlanılması	5	9,62	K8: Eğitim açısından böyle bir kullanım birden fazla metottan faydalanmak isteyecek olan öğretmenler ya da öğrenciler için terminoloji karmaşası, odaklanma, anlama ve kavrama da zorlukların doğmasına sebep olacaktır
	Evrensel simge kullanımının gerekli olması	5	9,62	K31: Evrensel, kabul görmüş bir sisteme yeni bir şey (daha anlaşılır, uzman kişilerinde desteklediği daha iyi karşılık gelen işaret-ışaretler) bulmadıkça mevcut işaretleri değiştirmenin bir anlamı olmadığını düşünüyorum.
	Eğitim-öğretim hızını düşürmesi	3	5,77	K48: ... eğitim ve öğretim sürecinde birey kesintiye uğramadan gereksiz ayrıntılarla uğraşmadan eserlere odaklanarak daha hızlı bir öğrenme sürecine girebilir.

Tablo 4.25’e göre bağlama metodu/kitabı kullanan 42 katılımcıya yöneltilen “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terminoloji kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusunun evet cevabı veren katılımcılar; “Standart bir terminoloji olmaması”, “Karmaşıklıkların giderilebilmesi”, “Farklı yaklaşımlara açık olunması” ve “Tanımlanmamış çalış biçimlerine örnek olarak yeni işaretlerin kullanılabilmesi” gerekçelerini ifade etmektedir. Hayır cevabı veren katılımcılar ise “Ortak dil prensibine aykırı olması”, “Kavram karışıklığına neden olması”, “Çoklu kaynaktan yararlanılması”, “Evrensel simge kullanımının gerekli olması” ve “Eğitim-öğretim hızını düşürmesi” gerekçelerini ifade etmektedir. Temaların dağılımına bakıldığında “Ortak dil prensibine aykırı olması” görüşü göze çarpmaktadır (% 46,15).

4.3.4 Metot/kitap kullanmayan katılımcıların bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasına ilişkin görüşleri

Metot/kitap kullanmayan katılımcıların “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna verdiği cevaplara yönelik bulgular Grafik 4.4’te yer almaktadır.

Grafik 4. 4 “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna metot/kitap kullanmayan katılımcıların cevaplarına yönelik bulgular

Grafik 4.4’e göre metot/kitap kullanmayan katılımcılara yöneltilen “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna 14 katılımcının 12’si (%85,70) hayır cevabı verirken, 2’si (%14,13) evet cevabı vermiştir.

Metot/kitap kullanmayan katılımcılara yöneltilen, “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların gerekçelerine yönelik temalandırılmış bulgular Tablo 4.26’da yer almaktadır.

Tablo 4. 26 “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna metot/kitap kullanmayan katılımcıların cevaplarına yönelik temalandırılmış bulgular

Temalar		n	%	Katılımcı İfadeleri
Evet (n=2)	Üslupların ve tavırların farklı olması	2	14,29	K27: Türk Halk Müziği, üslup tavrı unsurunun ön planda olduğu bir türdür. Dolayısıyla icracının da kendine özgü bir üslup tavrı olması çok doğaldır. Birikimlerini aktarıırken bu bağlamda kendine özgü terminolojiyi kullanmasının doğru olacağı kanaatindeyim.
	Ortak dil prensibine aykırı olması	9	64,29	K30: Ortak bir dil oluşturma konusunda metot yazmanın başlı başına bir sorun haline dönüştüğünü düşünüyorum.
Hayır (n=12)	Evrensel simge kullanımının gerekli olması	2	14,29	K10: Mümkün olduğunca evrensel ve yaygın terminolojinin kullanılması.
	Eğitim-öğretim hızını düşürmesi	1	7,14	K34: Her metodu anlamak için ayrı çaba ve çalışma gerekli.

Tablo 4.26’ya göre bağlama metodu/kitabı kullanmayan 14 katılımcıya yöneltilen “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terminoloji kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusunun evet cevabı veren katılımcılar “Üslupların ve tavırların farklı olması” gerekçesini ifade etmektedir. Hayır cevabı veren katılımcılar ise “Ortak dil prensibine aykırı olması”, “Evrensel simge kullanımının gerekli olması” ve “Eğitim-öğretim hızını düşürmesi” gerekçelerini ifade etmektedir. Temaların dağılımına bakıldığında “Ortak dil prensibine aykırı olması” görüşü göze çarpmaktadır (% 64,29).

4.3.5 Katılımcıların bağlama eğitimi için yayımlanmış metotlarda/kitaplarda yazarlar tarafından ortak terim ve simge kullanılmasına ilişkin görüşleri

Katılımcıların tamamı (n=56) “Bağlama eğitimi için yayımlanmış metotlarda/kitaplarda yazarlar tarafından ortak terim ve simge kullanmasının faydalı olacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna evet cevabı vermiştir.

BÖLÜM 5

5 TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde yer alan tartışma kısmında bulgulardan elde edilen bilgiler; literatür taramasıyla elde edilen araştırmalar ve çalışmanın kendi bulgularıyla tartışılmıştır. Sonuç kısmına, araştırmanın genel sonuçları ele alınmıştır, öneri kısmında ise araştırmanın sonuçlarından elde edilen veriler ışığında alana ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

5.1 Tartışma

Çalışmanın bu bölümünde doküman incelemesi yapılarak metotlarda/kitaplarda belirlenmiş olan terimler-simgeler, katılımcıların kullanmayı tercih ettikleri terimler-simgeler ve katılımcıların farklı terim-simge kullanımı ile ilgili görüşleri tartışmaya açılmıştır.

Metotlarda/kitaplarda terim-simge kullanılma durumu ve çeşitliliği;

İncelenen 63 metotta/kitapta yer alan ve araştırma kapsamındaki analiz sonucunda bağlama eğitiminin temel gösterimleri olan “Tezene Yönü Vuruşu” ve “Klavyedeki (Saptaki) Elin Baş Parmağına” karşılık gelen simgelerin kullanımının sayıca fazla olduğu görülmüştür. Kullanım sayısının fazla olmasına karşın çeşitliliğin az olduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında bağlama çalgısının karakteristik özelliklerini temsil eden birçok unsurun devreye girdiği ve bu nedenle seviyesi yüksek olduğu düşünülen davranışlar için kullanılan terimlerin ve simgelerin metotlarda/kitaplarda yeteri kadar yer almadığı ve sayıca az olduğu görülmüştür. Sayıca az olmasına karşın, simge ve terim kullanım çeşitliliğinin fazla olduğu tespit edilmiştir.

Bu durumda, metot yazarlarının bağlama eğitiminin temel hedefi olan “Tezene Yönü Vuruşu” ve “Klavyedeki (Saptaki) Elin Baş Parmağı” gösterimlerinin davranışsal olarak az unsur barındırması nedeniyle gösteriminin kolay olduğu, dolayısıyla terim-simge çeşitliliğinin az olduğu söylenebilir. Fakat bağlama çalgısının karakteristik özelliklerini bünyesinde barındıran ve aynı zamanda birçok parametrenin devreye girerek davranışsal birçok unsurun bir arada yapıldığı diğer tekniklere ilişkin gösterimlerde yazar yorumlarının fazla olması nedeniyle terim- simge çeşitliliğinin daha fazla olduğu düşünülmektedir.

Aynı davranışa karşılık gelen birden fazla terim ve simge kullanılmasının bir diğer nedeni olarak bir grup metot yazarının gelenekten gelen terim ve simgeleri kullanmaya çalışmaları, diğer bir grubun bağlamanın geleneksel tekniklerine karşılık gelen davranışları evrensel terim ve simgelerle ifade etmeye çalışmaları ve bir diğer grubun ise bu davranışları nota değerleri ile ifade etmeye çalışmaları olduğu söylenebilir. Araştırmadaki katılımcı görüşlerine bakıldığında da metotlarda/kitaplarda görsel ve anlamsal bütünlüğün olmadığı, dolayısıyla terim- simge çeşitliliğinin fazla olduğu düşüncesi desteklemektedir.

Öztürk'ün (2011), Hüseyin Yükrük'ün “Bağlamada Yöresel Tezene Tavırları” kitabının önsöz'ünde yer alan “Her çalgı biçim, yapı ve teknik özellikleri bakımından kendine özgü bir müzik yazısına ihtiyaç duyar. Çalgının icra özelliklerini yansıtacak çeşitli simge ve işaretler, bilinen Batı notasına eklenerek çalgı pratiği nota üzerinde ifade edilmeye çalışılır. Bugüne dek “bağlamaya özgü” bir notalama konusunda da çeşitli yazarlarca farklı uygulama ve işaretlemelerin geliştirildiği görülüyor. Bunlar arasında eğitsel amaçlara uygunluk ölçütünün ne kadar dikkate alındığı, kaynaklar incelendiğinde hemen anlaşılıyor. Çünkü bir kısım yayınlarda öylesine “tuhaf” işaretlere yer veriliyor ki nota çalgı açısından “araç” olmaktan çıkartılıp adeta “amaç” haline gelmiş görünüyor. Bu bağlamda henüz üzerinde “eğitsel” ve “teknik” bakımlardan uzlaşmaya varılmamış ve yaygın bir bağlama yazısının varlığından söz etmek mümkün görünmemektedir. Nota kullanan ve “kendi tercih ve birikimlerini” kâğıda yansıtan kişisel uygulamaların varlığından söz edilebilir ancak.” (s. vi) ifadesi araştırmanın bu başlığı altındaki sonucunu desteklemektedir.

Ayrıca bağlama eğitiminin temel gösterimleri metotların/kitapların büyük bir kısmında belirtilmiştir. Bağlama eğitiminde birçok unsurun devreye girdiği ve bu nedenle seviyesi yüksek olduğu düşünülen davranışlar için kullanılan terim ve simgelerin metotlarda/kitaplarda yeteri kadar yer almamış olması, başlangıç seviyesi için yazılan metotların/kitapların ileri seviye için hazırlanan metotlardan/kitaplardan sayıca daha fazla olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla ileri seviye için yazılacak metotların/kitapların sayısının artması durumunda zaten fazla olan terim ve simge çeşitliliğinin daha da artabileceği düşünülebilir.

Katılımcıların metot kullanma durumları ve tercih ettiği terimlerdeki- simgelerdeki çeşitlilik;

Işıldar (2004) “Bağlama Metotlarının Çalgı Eğitimi Bakımından Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde, bağlama eğitimi veren 13 öğretim elemanı ile yapmış olduğu görüşmede öğretim elemanlarının çalgı eğitimi bakımından metotları yetersiz bulduğu için kullanmadığı sonucuna varmıştır.

Araştırma kapsamında ise katılımcıların bağlama eğitimine yönelik yayımlanmış metot/kitap kullanma durumlarına bakıldığında; metot/kitap kullanan katılımcıların, kullanmayanlara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Dolayısıyla 2004-2019 yılları arasında bağlama eğitimine yönelik basılmış metotların/kitapların kullanılma durumlarında artış olduğu söylenebilir. Bu durumda metotlarının bağlama eğitimi bakımından yeterliklerinin artmış olduğu düşünülebilir. Bu araştırmada yayımlanmış bağlama metodu/kitabı kullanan katılımcıların, metot/kitap tercih kriterleri önem sırasına göre metodun ders amacına uygun olması ve basitten zora ilkesiyle yazılmış olmasının ilk iki sırada yer aldığı görülmektedir. Eğitimcilerin bu iki kriteri önemsemiş olması 2004-2019 yılları arası söz konusu unsurlara yönelik gelişim sağlanmasına katkı sağladığı düşünülebilir. Ancak tercih kriterleri önem sırasına tekrar bakıldığında, bu araştırmada ön planda olan “Metodun simgeler-semboller ve terimler bakımından, kullanılan diğer metotlarla ortak bir dilde yazılmış olması” kriterinin dördüncü sırada olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ilk sıralarda yer alan kriterlerin yıllar içerisinde gelişim gösterdiği düşünülecek olursa, terim ve simgelerin ortak bir dilde yazılmış olması kriterinin, eğitimciler tarafından ilk sıralara alınması durumunda, bu alandaki gelişimin hızlanacağı öngörülebilir.

Araştırma kapsamındaki analiz sonucunda metotlardaki/kitaplardaki davranışlara karşılık gelen terim ve simgeler katılımcılara sunulmuştur. Katılımcıların tercih ettiği terimlere-simgelere bakıldığında katılımcıların tamamının hiçbir davranış için ortak bir terim-simge tercihinde bulunmadığı görülmektedir. Katılımcıların farklı metot/kitap kullanıyor olmaları ve metotlarda/kitaplarda aynı davranışa karşılık gelen farklı terimlerin ve simgelerin olması, katılımcıların terim ve simge tercihlerinin birbirinden farklı olmasını etkileyen unsurlardan biri olduğu düşünülebilir.

Bunun yanı sıra katılımcıların tercihlerine bakıldığında “tezene tutan elin aynı nota üzerinde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine” karşılık gelen terimde, “tezene yönü vuruşuna” karşılık gelen simgede, “belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketine” karşılık gelen terimde, “Klavyedeki (saptaki) elin başparmağına” karşılık gelen simgede “Tel gruplamaya” karşılık gelen simgede, yarıdan fazla katılımcının bir terim ve simge üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Buna karşın araştırma kapsamında incelenen diğer davranışlara karşılık gelen terimlerde ve simgelerde katılımcıların ortak bir terim ve simge üzerinde yoğunlaşmadıkları görülmektedir.

Karahan (1996) “Bağlama Müziğine İlişkin Eserlerin Seslendirilmiş Biçimi ile Yazılışı Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi Sınanması Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde bağlama müziğinin notaya alım safhasında karşılaşılan aksaklıklara değinmiş ve bu aksaklıkların çözümüne yönelik öneriler sunmuştur. İlgili çalışmada başparmağın da diğer parmaklar gibi işlevi olduğu düşünülerek “+” ve “B” sembolleri yerine rakamla anlatımın sembollerdeki çeşitliliği aza indirgediği düşünülerek “5” rakamının daha uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Bu araştırma sonucunda da hem metotlarda/kitaplarda hem de katılımcı tercihlerinde başparmağa karşılık gelen simge, Karahan’ın önerdiği simge ile aynıdır. İlgili çalışmada, yaylı çalgılarda yayın gösterim yönünü ve gitarda penanın kullanım yönünü göstermede kullanılan “ V” simgesinin, tezene yönü vuruş simgesi olarak kullanılmasının avantaj sağlayacağı belirtilmektedir. Fakat bu çalışmada hem metotlarda/kitaplarda hem de katılımcı tercihlerinde, tezene yönü vuruş simgesi için “↑” simgesinin daha yoğun tercih edildiği görülmektedir. Klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışı için Karahan çalışmasında hece bağı ve uzatma bağı ile karıştırılmaması düşüncesiyle “” simgesinin kullanılmasını önermiştir. Bu çalışmada ise klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen simge için metotlarda/kitaplarda “ ^” simgesinin, katılımcılarda ise “” simgesinin tercih edildiği görülmektedir.

Ayrıca katılımcıların klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terim tercihleri incelendiğinde; anlam olarak aynı fakat terim olarak birbirinden farklı iki katılımcı grubu olduğu görülmektedir. Bir grupta “bağ” anlamına gelen legato, legato tekniği, bağlı çalma, bağlı çalış, bağ işareti terimlerinin

tercih edildiği görülürken, diğer grupta “klavyedeki parmakların bir güç uyguladığı” anlamına gelen çarpma-çekme, çarpma-çektirme, parmak vurma-parmak çekme, parmak basarak ses çıkartma, çekme-vurma ve tel çekme-çarpma terimlerinin tercih edildiği görülmektedir. Metotlarda/kitaplarda bağ anlamına gelen terimlerin genellikle “” simgesi ile ifade edildiği, klavyedeki parmakların bir güç uyguladığı anlamına gelen terimlerin ise genellikle “” simgesi ile ifade edildiği tespit edilmiştir. Katılımcıların klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışına karşılık gelen terim-simge tercihleri incelendiğinde terim tercihlerinin “klavyedeki parmakların bir güç uyguladığı” anlamına gelen çarpma-çekme terimi üzerinde yoğunlaştığı, simge tercihlerine bakıldığında ise “bağ” terimini karşılayan “” simgesinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durumda terim ve bu terimi karşılayan simge gösteriminde ortak bir terim-simge uyumunun sağlanamadığı düşünülmektedir.

Metotlarda/kitaplarda ve katılımcıların tercih ettiği terimlerde-simgelerde aynı terimin-simgenin farklı davranışlara karşılık gelmesi;

Araştırma kapsamındaki analiz sonucunda metotlarda/kitaplarda ve katılımcı tercihlerinde aynı davranışa karşılık gelen birbirinden farklı terim ve simgelerin olduğu görülürken, aynı terim ve simgenin farklı davranışlara karşılık geldiği de görülmektedir.

Simgelere bakıldığında metotlarda/kitaplarda “” ve “” simgelerinin hem sağ el tekniğinde bir davranış, hem sol el tekniğinde bir davranış, hem de sağ el-sol elin birlikte yaptığı bir davranış için kullanıldığı tespit edilirken, katılımcı tercihlerine bakıldığında aynı simgelerin sağ el tekniğinde ve sağ el-sol el tekniğinde farklı davranışlara karşılık geldiği görülmüştür.

Metotlarda/kitaplarda sağ el ve sol el tekniklerinde kullanılan “”, “”, “” simgelerinin farklı davranışlara karşılık geldiği görülürken, aynı durumun katılımcı tercihlerinde de görüldüğü tespit edilmiştir.

Metotlarda/kitaplarda “” simgenin hem sağ el tekniğinde bir davranışa, hem de sağ-sol elin birlikte yaptığı bir davranışa karşılık geldiği görülürken, aynı durumun katılımcı tercihlerinde de görüldüğü tespit edilmiştir.

Araştırmada tespit edilen aynı simgenin farklı davranışlara karşılık gelme durumunun simge kullanımında kaçınılması gereken bir unsurdur. Peykoğlu'nun (2007)

işaretlerin kullanım koşulları hakkında belirttiği “Aynı işaretler farklı anlamlarda kullanılamaz. Bir işaret, görünüm bakımından bir diğeriyle fazla benzerlik taşıyamaz” (s 14) kriterleri de bu durumu destekler niteliktedir. Ayrıca metot yazarları tarafından teknik kapsamda yapılan simge tercihinin, uygulama aşamasında çalışmaya etki ettiği düşünülürse, Peykoğlu'nun belirttiği kriterler doğrultusunda yapılacak simge tercihlerinin çalışmaya olumlu veya olumsuz yönde etki edeceği de düşünülebilir. Dolayısıyla metot yazarlarının simge kullanımlarında bu durumu göz önünde bulundurmaları gerektiği söylenebilir.

Araştırmada aynı simgenin farklı davranışlara karşılık gelmesinin nedeni olarak; örneğin bir katılımcının tercih ettiği metotta simgesi sağ el tekniğinde bir davranışa karşılık gelirken, başka bir katılımcının tercih ettiği metotta aynı simgenin sol el tekniğinde bir davranışa karşılık geldiği, katılımcıların simgesel bilgilerinin de bu yönde gelişim gösterdiği, dolayısıyla katılımcılara simge tercihleri sorulduğunda kullandıkları metotlarda kullanılan simgeler kapsamında cevap verdikleri düşünülmektedir. Bu nedenle metot yazarları ile katılımcılar arasındaki etkileşimde bir kısır döngüden bahsedilebilir.

Metotlarda/kitaplarda kullanılan terimlere bakıldığında “trill” teriminin hem sağ el tekniğinde bir davranış, hem de sol el tekniğinde bir davranış için kullanıldığı görülürken, katılımcı tercihlerinde böyle bir durum tespit edilmemiştir.

Çınar (2019), terimlerin oluşturulması aşamasında dikkat edilmesi gereken iki kriteri şu şekilde belirtmiştir;

- Terimin bir bilimsel kavrama ilişkin tek karşılığı bulunmalıdır,
- Terimin anlamı sabit olmalıdır, cümle içerisinde de olsa değişik anlamlarda kullanılmamalıdır (s. 106).

Çınar'ın belirttiği kriterler doğrultusunda çalışmada tespit edilen aynı terimin farklı davranışlara karşılık gelmesi durumuna bakıldığında, bu durumun terim kullanımında yanlış bir kullanım olduğu ifade edilebilir. Araştırmada katılımcıların görüşlerinin de bu düşünceyle paralel olduğu söylenebilir. Metot/kitap kullanan ve kullanmayan katılımcılara sorulan “Yazarların kendine özgü simge kullanımını doğru buluyor musunuz?” sorusuna katılımcılar; ortak dil prensibine aykırı olması, kavram karışıklığına neden olması, çoklu kaynaktan yeteri kadar yararlanılamaması ve eğitim-

öğretim hızını düşürmesi nedenleriyle yazarların kendine özgü simge kullanımlarını doğru bulmadıklarını ifade etmişlerdir.

Ayrıca yazarların ortak simge ve terim kullanmalarının; öğretmeyi ve öğrenmeyi kolaylaştıracağı, öğretme ve öğrenme süresini kısaltacağı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Shipp (1968) “Standardizing Symbols (Sembol Standardizasyonu)” adlı çalışmasında, yeni başlayan öğrenciler için bir örneğin gösteriminde çok sayıda farklı sembol olmasının ve eş anlamlı terim kullanılmasının oldukça belirsiz ve kafa karıştırıcı bir duruma yol açacağını belirtmiştir. Bu durum, katılımcıların görüşlerini destekler niteliktedir. Bunun yanı sıra katılımcılar yazarların ortak simge ve terim kullanmalarının; bağlama eğitiminin evrenselleşme sürecine katkı sağlayacağı ve eğitim öğretim dışında toplu icra çalışmaları için önemli olduğunu ifade etmektedir. Katılımcıların tamamı bağlama eğitimi için yayımlanmış metotlarda/kitaplarda yazarlar tarafından ortak terim ve simge kullanılmasının faydalı olacağını ifade etmektedir. Bu doğrultuda, Peykoğlu'nun ve Çınar'ın belirttiği simge ve terim oluşturma kriterlerinin uygulanmasının isabetli olacağı düşünülmektedir.

5.2 Sonuç

Araştırmanın bu bölümünde alt amaçlara yönelik bulguların genel sonuçlarına yer verilmiştir.

5.2.1 Araştırmanın birinci alt amacına yönelik sonuçlar

- Metotlarda/kitaplarda bağlama eğitiminin temel gösterimleri olan “Tezene Yönü Vuruşu” ve “Klavyedeki (Saptaki) Elin Başparmağına” karşılık gelen simge kullanımının büyük ölçüde yer aldığı ve simge çeşitliliğinin fazla olmadığı tespit edilmiştir.
- Bağlama çalgısının karakteristik özelliklerini temsil eden ve birçok unsurun devreye girdiği davranışlara karşılık gelen terim ve simgelerin metotlarda/kitaplarda yeteri kadar yer almadığı, yer aldığı durumlarda da birbirinden farklı terim ve simge kullanımlarının olduğu tespit edilmiştir.
- Metot/kitap yazarlarının kendilerine özgü terim-simgeler kullandıkları tespit edilmiştir.
- Metotlarda/kitaplarda aynı simgenin ve terimin farklı tekniklerdeki davranışlara karşılık geldiği tespit edilmiştir.

5.2.2 Araştırmanın ikinci alt amacına yönelik sonuçlar

- Katılımcıların yayımlanmış metot/kitap kullanmayı tercih ettikleri görülmüştür.
- Katılımcıların yayımlanmış metot/kitap seçerken metodun ders amacına uygun olmasına, metodun basitten zora ilkesi ile yazılmış olmasına, metot dilinin anlaşılır ve sade olmasına, metot yazarının eğitimci kimliğinin olmasına, metodun terim-simgeler bakımından, kullanılan diğer metotlarla ortak bir dilde yazılmış olmasına ve metodun güvenilir eğitimciler tarafından denenmiş ve önerilmiş olmasına dikkat ettikleri tespit edilmiştir.
- Katılımcıların tamamının araştırma kapsamında yer alan davranışlar için ortak bir terim ve simge tercihinde yoğunlaşmadıkları görülmüştür.
- Katılımcıların aynı simgeyi birbirinden farklı teknikler için tercih ettikleri tespit edilmiştir.

5.2.3 Araştırmanın üçüncü alt amacına yönelik sonuçlar

Katılımcıların yayımlanmış metotlarda/kitaplarda kullanılan terim ve simgeler ile ilgili görüşlerine göre;

- Metotlarda/kitaplarda kullanılan terimlerde-simgelerde görsel ve anlamsal bütünlüğün olmadığı tespit edilmiştir.
- Metotlarda/kitaplarda özellikle ortak dil prensibine aykırı olması, kavram karışıklığına neden olması ve çoklu kaynaktan yararlanılabilmesi gerekçesiyle yazarların kendilerine özgü terim ve simge kullanmamaları gerektiği vurgulanmaktadır.
- Metotlarda/kitaplarda kullanılan terimlerde-simgelerde görsel ve anlamsal bütünlüğün sağlanması durumunda; bağlama öğretiminin ve öğreniminin, öğretme ve öğrenme sürecinin, bağlama eğitiminin evrenselleşme sürecinin ve toplu icralardaki müzikal bütünlüğün olumlu yönde etkileneceği yönünde fikir birliğine varıldığı tespit edilmiştir.

5.3 Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen veriler, araştırmanın sonuçları ve eksikliği hissedilen durumlar doğrultusunda çeşitli önerilere yer verilmiştir.

- Bağlama eğitimindeki terim ve simge standardizasyonu kapsamında araştırmada incelenen 63 metotta/kitapta yer alan terim-simge kullanımını içerisinde 56 katılımcının en çok tercih ettiği terimler ve simgelerin kullanılması önerilebilir. Bu terim ve simgeler aşağıda belirtilmiştir.

Önerilen Terimler:

- Tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketi için, “Tarama” terimi,
- Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketi için, “Süsleme” terimi;
- Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışı için, “Çarpma-Çekme” terimi

Önerilen Simgeler:

- Tezene tutan elin aynı nota üstünde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketi için simgesi,
- Tezene yönü vuruşu için ↓↑ simgesi,
- Takma tezene hareketi için ↑ simgesi,
- Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma kaldırma hareketi için simgesi,
- Klavyedeki (saptaki) elin başparmağı için, “5” simgesi,
- Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme davranışı için katılımcılar (Bağ işareti) simgesini tercih etmiştir. Ancak bu işaretin hece bağı ve uzatma bağı ile karıştırılma ihtimali olması nedeniyle katılımcıların tercih ettiği bir diğer simge olan önerilmektedir.
- Tel gruplaması için ^{Alt Tel, Orta Tel, Üst Tel} ① ② ③ simgeleri,
- Sağ el-sol el eş zamanlı yapılan hızlı hareket için nota değerleri ile verilen

simgesi önerilmektedir.

- Bağlama eğitiminde standardizasyonu sağlama kapsamında ise şu önerilerde bulunulabilir.

- Pozisyon simgelerinin ve klavyedeki yerinin standartlaşması,
- Düzen isimlerine ilişkin bir standart getirilmesi,
- Koma değerlerinin adlandırılması ve klavyedeki gösteriminin standartlaşması,
- Bağlama eğitiminde kullanılacak çalgıların fiziksel yapısının standartlaşması,
- Bağlama eğitiminde kullanılacak terimlerin ve simgelerin dizekteki konumlarına (dizek altı, üstü vb.) yönelik çalışmaların yapılması ve konuya ilişkin bir standart getirilmesi önerilebilir.

- Literatürde yayımlanmış bağlama metotlarının yeni basımlarında ya da yeni basılacak metotlarda/kitaplarda yazarların yukarıda belirtilen terim ve simgeler doğrultusunda metotlarında/kitaplarında gerekli hususları dikkate almaları önerilebilir.

- Bağlama eğitime yönelik bir standart getirilmesi için bağlama eğitimcilerinden oluşturulacak bir kurulun bağlama eğitiminde kullanılacak terimleri-simgeleri ve standartlaşma için gerekli diğer unsurları incelemesi önerilebilir. Bunun yanı sıra oluşturulacak bu kurulun bağlama eğitimi için yayımlanmak istenen tüm metotları/kitapları ön kontrolden geçirerek belirlenecek standartlar doğrultusunda uygunluğunu tespit etmesi ve kurul tarafından istenen gerekli düzeltmelerin yapılması, uygun olanlarına eğitimde kullanılabilirlik sertifikası verilmesi önerilebilir.

- Yapılan bu araştırmanın Güzel Sanatlar Liseleri ve/veya özengen müzik eğitimi kurumlarında çalışmakta olan bağlama eğitimcileri ile de yapılarak bağlama eğitimindeki terim-simgeler standardizasyonuna ilişkin görüşlerinin incelenmesi önerilebilir.

- Diğer Geleneksel Türk Müziği çalgılarının eğitimindeki terim-simgeler standardizasyonuna ilişkin araştırmalar yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akçalı, C. (2012). *Bağlama metotlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kırıkkale.
- Akdağ, A. K. (2016). Eğitim- öğretim materyali olarak bağlama metotları ve uygulamaya ilişkin problemler. Ay, G. (Ed.) *Müzikte metodoloji ve müzikle iletişim uluslararası sempozyumu bildiriler kitabı* içinde (12-19. ss.). İstanbul. Erişim adresi https://docplayer.biz.tr/28642374-Kultur-ve-turizm-bakanligi-ibb-trt-katkilariyla-23-istanbul-turk-muzigi-gunleri-collesen-ruhumuzu-muzikle-yesertelim-01-31-mayis-2016.html#show_full_text
- Akkaya, M. A. (2015). Bilgi kaynağı olarak müzik notaları ve Türkiye'deki erişim tercihlerine ilişkin genel bir bakış. *Türk Kütüphaneciliği*, 29, 6-27. Erişim adresi <http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/2517>
- Aksüt, S. (1988, Haziran). *Türk musikisi çalgı eğitiminde metot ihtiyacı*. 1. Müzik Kongresi Bildiriler-Sorular-Cevaplar, s.415-417, Ankara.
- Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi (1992). Cilt: 212, s.11434, İstanbul: Interpress Basın ve Yayıncılık A.Ş.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (4.Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Çınar, S. (2019). Türk halk müziği terminolojisi'nde Sarısözen'in rolü, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(36), 102-118. doi:10.16990/SOBIDER.4963
- Ekici, S. (2001). Bağlama metodu çalışmalarında yapılan yanlışlıklar ve öneriler. Ay, G. (Ed.) *Müzikte 2000 sempozyumu* içinde (88-92. ss.). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları Neyir Matbaacılık.
- Erkuş, E. (2014). *1839-1908 yılları arasındaki Türkçe eğitimi ve öğretimi çalışmalarında alan terminolojisi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Afyonkarahisar.
- Haşhaş, S. (2013). *Bağlama eğitiminde, bağlama tutuş, mızrap (tezene) tutuş-vuruş yönlerinin yeri ve önemi üzerine bir inceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Erzurum.
- Işıldar, Z. (2004). *Bağlama Metotlarının Çalgı Eğitimi Bakımından Değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Bursa.
- Kahyaoğlu, Y. (2017). Kanun sazı eğitiminde metod ihtiyacı ve Türkiye'deki kanun metotları üzerine bir inceleme. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(1), 97-107 doi:10.22252/ijca.321575
- Karahan, C. (1996). *Bağlama müziğine ilişkin eserlerin seslendirilmiş biçimi ile yazılışı arasındaki farklılıkların incelenmesi sınanması değerlendirilmesi*,

(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü: Ankara.

Karaosmanoğlu, M. K. ve Akkoç, C. (2000, Mayıs). *Türk musikisinde icra-teori birliğini sağlama yolunda bir girişim*. Müz-Dak 10. Sempozyumu, İstanbul.

Karkın, M. ve Haşhaş S. (2014). Geleneksel Türk halk müziğinde tür sınıflandırmaları, terminoloji ve ayak kavramı konuları üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 10, 118-130. Erişim adresi <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=d5f27688-efba-417e-bab9-99f4a69eab95%40sdc-v-sessmgr03>.

Koç, A. (2000). *Bağlama eğitiminde görülen problemler ve bunların çözüm yolları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

Koç, A. (2001). XX. yüzyılın son dönemlerinde yaygın eğitimde kullanılan bağlama eğitim metodları ve XX. yüzyılda bu alandaki beklentiler. Ay, G. (Ed.) *Müzikte 2000 Sempozyumu* içinde (216-224. ss.). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Köklü, N., Büyüköztürk, Ş. ve Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2006), *Sosyal bilimler için istatistik*. (2. Baskı), Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özdemir, M. A. (1990). Bağlama ailesinde standartlık sorunu, *Folklor Halk Bilimi Dergisi*, IV(39), 32.

Pelikoğlu, M. C. (2010). Türk müziğinde terminoloji sorunu: geleneksel Türk halk müziği ve geleneksel Türk sanat müziğine yansımaları. *Sanat, Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Dergisi*, 18, 81-88. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/29013>.

Peykoğlu, M. (2007). *20. yüzyıl müziğinde grafik notasyon kullanımı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü: İzmir.

Pilav, S., (2008). Terim Sorunu ve Eğitim Öğretimde Terimlerin Yeri ve Önemi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 267-276. Erişim adresi http://www.kefdergi.com/pdf/16_1/267.pdf.

Saydam, E. (1988, Haziran). *Müzikte Standardizasyon*. I. Müzik Kongresi Bildiriler-Sorular-Cevaplar, s.59-61, Ankara.

Shipp, C. (1968). Standardizing symbols, *American Music Teacher*, 17(5), s.40-41,56, Erişim adresi https://www.jstor.org/stable/43537259?Search=yes&resultItemClick=true&searchText=clifford&searchText=M.&searchText=Shipp&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Dclifford%2BM.%2BShipp%26amp%3Bfilter%3Djid%253A10.2307%252Fj50016249&ab_segments=0%2Fbasic_SYC-4946%2Fcontrol&refreqid=search%3Ac0b0b639a018c745099d3c35929a89c&seq=1#metadata_info_tab_contents.

Toroganlı, H. (1988, Haziran). *Müzikte Standardizasyon*. 1. Müzik Kongresi Bildiriler-Sorular-Cevaplar, s.79-82, Ankara.

- Tura, Y. (1988, Haziran). *Müzikte Standardizasyon*. I. Müzik Kongresi Bildiriler-Sorular-Cevaplar, s.83-87, Ankara.
- Türk Dil Kurumu (Tarih yok). Simge. *Türk Dil Kurumu sözlükleri*. Erişim adresi <https://sozluk.gov.tr/?kelime=simge>.
- Yaşar, S. (2011). *Temel bağlama öğretiminde kullanılmakta olan ve önerilen tezene tekniğinin öğrencilerin bağlama çalma becerilerine etkisinin incelenmesi*, (Sanatta Yeterlilik Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Afyonkarahisar.
- Yener, S. (1990). *Bağlama öğretim metodu I*. (2. Baskı), Trabzon: Sakarya Matbaacılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005) *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (5.Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yükrük, H. (2011), *Bağlamada yöresel tezene tavırları*. Ankara: Sarıyıldız Ofset Tic. Ltd. Şti.

EKLER

EK-1 Tezeneli icraya yönelik yazılmış ve ulaşılan 63 bağlama metoduna/kitabına ilişkin bilgiler

Sıra	Yazar Adı	Basım Yılı	Metot Adı	Kullanılan Düzen/Düzenler
Metot 1	Ali ERCAN	Tarih yok	Bağlama öğrenme metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 2	Güray TAPTIK	Tarih yok	Notaları ve tavırları ile türküler	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 3	Hamit ÇİNE	Tarih yok	Her yaş için en kolay bağlama öğrenimi	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 4	Mehmet DEMİRTAŞ	Tarih yok	Temel bağlama metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 5	Şevki BOZ	Tarih yok	Pratik bağlama metodu ve türkülerimiz	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 6	Şinasi ÖZEL	Tarih yok	Bağlama metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 7	Temel Hakkı KARAHASAN	Tarih yok	Çöğür bağlama metodu	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 8	Zeynel SÖNMEZ	Tarih yok	Bağlama düzeni metodu	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 9	Şemsi YASTIMAN	1966	Sazdan bilgiler	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 10	Güray TAPTIK	1972	Bağlama büyük metot Bölüm I-II-III-IV	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 11	Yılmaz İPEK	1974	Kendi kendine saz öğrenimi	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 12	Ahmet GÜNDAY	1977	Bağlama metodu notaları ile halk türküleri ve türkü öyküleri	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 13	Veli NARTÜRKER	1979	Pratik bağlama metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 14	Durmuş ÖZALTAY	1983	Bağlama öğreniminde devir	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 15	Salih ŞAHİN	1984	Teknik bağlama metodu	
Metot 16	Erdal TUĞCULAR	1989	Bağlama ve halk müziği toplulukları için çok sesli türküler dağarcığı	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 17	İrfan KURT	1989	Bağlamada düzen ve pozisyon	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 18	Sabri YENER	1. Kitap:1990 (2.Basım) 2. Kitap: 1996 (3.Basım) 3. Kitap: 1987 (1.Basım)	Bağlama öğretim metodu I-II-III	<ul style="list-style-type: none">• Bozuk Düzen• Bağlama Düzeni• Misket Düzeni• Müstezat Düzeni

Sıra	Yazar Adı	Basım Yılı	Metot Adı	Kullanılan Düzen/Düzenler
Metot 19	Bahattin TURAN	1997	Bağlama düzeni Bağlama düzeninde en eğitici sistem çöğür metodu Kısa sap bağlama düzeni	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 20	Ahmet SAÇAN	1998	Bağlama düzen (çöğür) pozisyonlar teknikler metodu	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 21	Nevzat ALTUĞ	1998	Teknik bağlama eğitimi yöresel çalış biçimleri	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 22	Bahattin TURAN	1999	Okullarda bağlama eğitimi	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 23	Temel Hakkı KARAHASAN	1999	Türkülerle buram buram Anadolu Uzun sap bağlama için eğitim metodu ve türkü repertuarı	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 24	Temel Hakkı KARAHASAN	1999	Uzun sap bağlama metodu yeni öğrenenler için kolay ve pratik uygulamalı 1. Bölüm	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 25	Hakan AKMAZ	2001	Modern bağlama metodu-cilt 2	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 26	Turabi DEĞERLİ	2002	Çöğür metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 27	Turabi DEĞERLİ	2002	Bağlama metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 28	Eftal DODUR	2003	Modern bağlama metodu	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 29	M. Aydın ATALAY Yaşar Kemal ALİM	2004	Bağlama metodu-1 pozisyonlarla uzun sap	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 30	Volkan KONYA	2004	Kısa sap bağlama metodu	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 31	Yaşar Kemal ALİM M. Aydın ATALAY	2004	Pozisyonlarla kıs sap bağlama metodu-I	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 32	Gazi Erdener KAYA	2005	Bağlama metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 33	Nevzat ALTUĞ	2005	Temel bağlama eğitimi	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 34	Mehmet SAÇAN	2006	Bağlama öğrenim ve eğitim metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 35	Mehmet SAÇAN	2006	Kısa saplı bağlama (çöğür) metodu bağlama düzeninde pozisyonlar ve şelpe tekniği	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 36	Zakir ARAFAT	2006	Bağlama düzeninde 100 türkü	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür

Sıra	Yazar Adı	Basım Yılı	Metot Adı	Kullanılan Düzen/Düzenler
Metot 37	İsmet DOĞAN Abdullah SÖZEN	2007	Bağlama metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 38	Sabri UYSAL	2008	Temel bağlama metodu-1	Bağlama Düzeni/Veyssel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 39	Zakir ARAFAT	2008	Yeni başlayanlar için bağlama düzeni metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 40	Ahmet SAÇAN	2010	Karadüzen bağlama metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 41	Uğur KAVCI	2010	Notaları ile en sevilen 60 türkü bağlama öğreniyorum	Bağlama Düzeni/Veyssel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 42	Zeynel SÖNMEZ	1. Kitap: 2010 2. Kitap: 2011	Bozuk düzeni (uzun kol) 1-2	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 43	Ali Kazım AKDAĞ	2012	Bağlamada düzenler ve tezene tavırları	<ul style="list-style-type: none"> • Bozuk Düzen • Do Müstezat Düzeni • Fa Müstezat Düzeni • Segâh Düzeni • Bozlak (Abdal) Düzeni • Fidayda Düzeni • Misket (Misget) Düzeni • Sürmeli Düzeni • Kemeçe Düzeni • Bağlama Düzeni
Metot 44	Savaş Ekici	2012	Bağlama eğitimi yöntem ve teknikleri	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 45	Uğur KAVÇI	2012	Notaları ile sevilen türküler kısa saplı bağlama metodu	Bağlama Düzeni/Veyssel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 46	Ahmet EVSEN	2013	Geliştirilmiş kendi kendine çift tonda bağlama eğitim metodu (uzun saplı)	Bozuk Düzen
Metot 47	Arif SAĞ Erdal ERZİNCAN	2013	Bağlama metodu Bağlama düzeni	Bozuk Düzen Bağlama Düzeni
Metot 48	Cemalettin KALENDER Levent KESKİN	2013	Uzun ve kısa sap bağlama eğitimi	<ul style="list-style-type: none"> • Kara Düzen/Bozuk Düzen/Saz Düzeni • Segah Düzeni • Çargah Düzeni • Bağlama Düzeni
Metot 49	Zeki ATAGÜR	2013	Bağlama egzersizleri	Bozuk Düzen Bağlama Düzeni
Metot 50	Attila ÖZDEK	2014	Bağlama için etüt, egzersiz ve eserler	<ul style="list-style-type: none"> • Bozuk Düzen • Bağlama Düzeni
Metot 51	Doğan ELMALI	2014	Bağlama düzeni bağlama metodu	Bağlama Düzeni/Veyssel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 52	Hakan AKMAZ	2014	Modern bağlama metodu-1	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap

EK-1 Devamı

Sıra	Yazar Adı	Basım Yılı	Metot Adı	Kullanılan Düzen/Düzenler
Metot 53	Doğan ELMALI	2015	Kara düzen bağlama metodu	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 54	Hakan ÇAKMAK	2015	Çocuklar için bağlama metodu	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 55	Servet YAŞAR	2015	Temel bağlama öğretimi yöntem ve teknikler	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 56	Ali Kazım AKDAĞ	2016	Bağlama metodu I	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 57	Can KARAHAN	2016	Perde perde bağlama	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 58	Oğuzhan AÇIKGÖZ	2017	Bağlama egzersizleri	Uzun Sap/Bozuk Düzen
Metot 59	Sinan HAŞHAŞ	2017	Uzun sap bağlama metodu (bozuk düzeni)	Kara Düzen/Bozuk Düzen/Uzun Sap
Metot 60	Ahmet TEKİN Emine TEKİN	2018	Kısa sap bağlama metodu-1	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 61	Bülent KILIÇASLAN	2018	Bağlama metodu kısa sap ve Türk halk müziği nazariyatı	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 62	Cengiz KURT	2018	Bağlama düzeni metodu 1.kitap bağlamaya başlangıç	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür
Metot 63	Ümit ÇİÇEKÇİOĞLU	2018	Kısa sap bağlama (çöğür) metodu	Bağlama Düzeni/Veysel Düzeni/Kısa Sap/Çöğür

EK-2 Tezeneli icraya yönelik yazılmış ve ulaşılan 63 bağlama metodu/kitabında sağ el ve sol el için simge kullanım durumu

Sıra	Tel numarası	Sağ el-sol el eş zamanlı tril
Metot 1	+	-
Metot 2	+	-
Metot 3	+	-
Metot 4	-	-
Metot 5	-	-
Metot 6	-	-
Metot 7	-	-
Metot 8	+	-
Metot 9	-	-
Metot 10	+	-
Metot 11	-	-
Metot 12	-	-
Metot 13	-	-
Metot 14	-	-
Metot 15	-	-
Metot 16	+	-
Metot 17	+	-
Metot 18	+	-
Metot 19	-	-
Metot 20	+	+
Metot 21	+	-
Metot 22	-	-
Metot 23	-	+
Metot 24	-	-
Metot 25	+	-
Metot 26	-	-
Metot 27	-	-
Metot 28	+	-
Metot 29	+	-
Metot 30	-	-
Metot 31	+	-
Metot 32	+	+
Metot 33	+	-
Metot 34	+	-
Metot 35	+	-
Metot 36	+	-
Metot 37	+	-
Metot 38	-	-
Metot 39	+	-
Metot 40	+	-

EK-2 Devamı		
Sıra	Tel numarası	Sağ el-sol el eş zamanlı tril
Metot 41	-	-
Metot 42	+	-
Metot 43	+	+
Metot 44	+	+
Metot 45	+	-
Metot 46	+	-
Metot 47	+	+
Metot 48	+	+
Metot 49	+	-
Metot 50	+	-
Metot 51	+	-
Metot 52	-	-
Metot 53	+	+
Metot 54	+	-
Metot 55	+	-
Metot 56	+	+
Metot 57	+	-
Metot 58	+	+
Metot 59	+	-
Metot 60	+	-
Metot 61	+	-
Metot 62	+	-
Metot 63	+	-

EK-3 Tezeneli icraya yönelik yazılmış ve ulaşılan 63 bağlama metodu/kitabında sağ el için simge ve terim kullanım durumu

Sıra	Tezene yönü vuruşu	Tezene tutan elin, aynı nota üzerinde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareket		Takma tezene
	Simgesi	Simgesi	Terimi	
Metot 1	+	-	-	-
Metot 2	-	-	-	-
Metot 3	+	-	-	-
Metot 4	+	-	-	-
Metot 5	+	-	-	-
Metot 6	+	-	-	-
Metot 7	+	-	-	-
Metot 8	+	-	-	-
Metot 9	+	+	+	-
Metot 10	+	-	-	-
Metot 11	+	-	-	-
Metot 12	-	-	-	-
Metot 13	+	-	-	-
Metot 14	+	+	+	-
Metot 15	+	-	-	-
Metot 16	+	+	+	-
Metot 17	+	-	-	-
Metot 18	+	+	-	-
Metot 19	+	-	-	-
Metot 20	+	-	-	+
Metot 21	+	-	-	-
Metot 22	+	-	-	-
Metot 23	-	-	-	-
Metot 24	+	-	-	-
Metot 25	+	-	-	-
Metot 26	+	-	-	-
Metot 27	+	-	-	-
Metot 28	+	-	-	-
Metot 29	+	-	-	-
Metot 30	+	-	-	-
Metot 31	+	-	-	-
Metot 32	+	-	-	-
Metot 33	+	-	-	-
Metot 34	+	+	+	-
Metot 35	+	+	+	+
Metot 36	+	-	-	+
Metot 37	+	-	-	-
Metot 38	+	-	-	-

EK-3 Devamı

Sıra	Tezene yönü vuruşu	Tezene tutan elin, aynı nota üzerinde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareket		Takma tezene
	Simgesi	Simgesi	Terimi	
Metot 39	+	-	-	-
Metot 40	+	+	-	-
Metot 41	+	-	-	+
Metot 42	+	-	-	-
Metot 43	+	-	-	-
Metot 44	+	-	-	-
Metot 45	+	-	-	+
Metot 46	+	+	+	-
Metot 47	+	+	+	+
Metot 48	+	+	+	-
Metot 49	+	-	-	-
Metot 50	+	-	-	-
Metot 51	+	+	-	-
Metot 52	+	-	-	-
Metot 53	+	+	-	-
Metot 54	+	-	-	+
Metot 55	+	-	-	-
Metot 56	+	+	+	-
Metot 57	+	-	-	-
Metot 58	+	-	-	-
Metot 59	+	+	+	-
Metot 60	+	-	-	+
Metot 61	+	-	-	-
Metot 62	+	-	-	-
Metot 63	+	+	-	-

EK-4 Tezeneli icraya yönelik yazılmış ve ulaşılan 63 bağlama metodu/kitabında sol el için simge ve terim kullanım durumu

Sıra	Parmak numarası	Çarpma-çekme		Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma ve kaldırma hareketi	
		Simgesi	Terimi	Simgesi	Terimi
Metot 1	+	-	-	-	-
Metot 2	-	+	-	-	-
Metot 3	+	-	-	-	-
Metot 4	+	-	-	-	-
Metot 5	-	-	-	+	+
Metot 6	+	-	-	-	-
Metot 7	+	-	-	-	-
Metot 8	+	-	-	-	-
Metot 9	-	-	-	-	-
Metot 10	+	-	-	-	-
Metot 11	-	-	-	-	-
Metot 12	-	-	-	-	-
Metot 13	-	-	-	-	-
Metot 14	-	-	-	-	-
Metot 15	+	-	-	-	-
Metot 16	+	-	-	-	-
Metot 17	+	+	+	-	-
Metot 18	+	+	+	+	+
Metot 19	+	+	+	-	-
Metot 20	+	+	+	+	+
Metot 21	+	+	+	-	-
Metot 22	+	-	-	-	-
Metot 23	-	-	-	-	-
Metot 24	+	-	-	-	-
Metot 25	+	+	+	+	+
Metot 26	+	-	-	-	-
Metot 27	+	-	-	-	-
Metot 28	+	+	+	+	+
Metot 29	+	-	-	-	-
Metot 30	+	-	-	-	-
Metot 31	+	-	-	-	-
Metot 32	+	-	+	-	-
Metot 33	+	-	-	+	+
Metot 34	+	+	+	+	+
Metot 35	+	+	+	+	+
Metot 36	+	+	+	-	-
Metot 37	+	-	-	-	-

Sıra	Parmak numarası	Çarpma-çekme		Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma ve kaldırma hareketi	
		Simgesi	Terimi	Simgesi	Terimi
Metot 38	+	-	-	-	-
Metot 39	+	+	+	-	-
Metot 40	+	+	+	+	+
Metot 41	+	+	+	-	-
Metot 42	+	+	+	-	-
Metot 43	+	+	+	+	+
Metot 44	+	+	+	-	-
Metot 45	+	+	+	-	-
Metot 46	+	+	+	+	+
Metot 47	+	+	+	+	+
Metot 48	+	+	+	-	-
Metot 49	+	+	+	-	-
Metot 50	+	+	+	-	-
Metot 51	+	-	-	-	-
Metot 52	+	-	-	-	-
Metot 53	+	+	-	-	-
Metot 54	+	+	+	+	+
Metot 55	+	+	+	-	-
Metot 56	+	+	+	+	+
Metot 57	+	-	-	-	-
Metot 58	+	+	+	-	-
Metot 59	+	+	+	+	+
Metot 60	+	+	+	-	-
Metot 61	+	+	+	-	-
Metot 62	+	-	-	-	-
Metot 63	+	+	+	-	-

EK-5 Bağlama metotlarında/kitaplarında kullanılan terimlerin-simgelerin bağlama eğitimcileri tarafından kullanım durumlarını, kullanılan terimler ve simgelerle ilgili görüşlerini belirlemeye yönelik anket formu

Değerli Hocam,

Bu anket Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda yapılmakta olan “Bağlama metotlarında/kitaplarında görülen farklı terim ve simgelerin bağlama eğitiminde kullanılma durumları” isimli doktora tezi ile ilgili verilerin bir kısmını elde etmek için hazırlanmıştır.

Bu ankete katılıp katılmamakta özgürsünüz. Ancak ankete katılmanız araştırmanın başarısı için ve bundan sonra yapılacak araştırmalara yol gösterici olması bağlamında önem arz etmektedir. Ankette vermiş olduğunuz bilgiler sadece bu araştırma kapsamında kullanılacak ve tarafımda gizli tutulacaktır.

İlginiz için çok teşekkür ederim.

Öğr. Gör. Çağrı BAŞBUĞ

cagribasbug@mu.edu.tr

cagrib@gmail.com

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar
Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi
Anabilim Dalı

1. Yaşınız?

2. Görev yaptığınız kurumu işaretleyiniz. (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- Güzel Sanatlar Fakültesi
- Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
- Konservatuar

3. **Unvanınız** (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- Doçent
- Doktor Öğretim Üyesi
- Öğretim Görevlisi Doktor
- Öğretim Görevlisi
- Araştırma Görevlisi
- Okutman
- Müzik Öğretmeni

4. **Kaç yıldır bağlama eğitimciliği yapmaktasınız?**

5. **Bağlama eğitiminde yayımlanmış (yazılı) metot/kitap kullanılmasının gerekliliğine inanıyor musunuz?** (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- Evet
- Hayır

6. **Bağlama dersi verirken, derslerinizde yayımlanmış (yazılı) bağlama metodu/kitabı kullanıyor musunuz?** (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- Evet
- Hayır

7. **Metodunuzu seçerken önemli bulduğunuz ölçüt/ölçütler nelerdir?** (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Metodun ders amacına uygun olması
- Metodun basitten zora ilkesi ile yazılmış olması
- Metodun simgeler-semboller ve terimler (terminoloji) bakımından kullandığınız diğer metotlarla ortak bir dilde yazılmış olması
- Metot yazarının eğitimci kimliğinin olması
- Metodun güvenilir eğitimciler tarafından denenmiş ve önerilmiş olması
- Metodun yazarının tanınan (ünlü) biri olması
- Metodun fiziki özellikleri (boyutu, kâğıt kalitesi, spiralli olması vb.)
- Diğer _____

8. **Aşağıdakilerden hangisini “Tezene Yönü Vuruş Simgesi” olarak kullanmayı tercih edersiniz?** (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- ↓↑
- ▣ V
- V ▴

9. “Tezene tutan elin, aynı nota üzerinde hızlıca yaptığı aşağı yukarı hareketine” aşağıdaki terimlerden hangisinin karşılık geldiğini düşünmektесiniz? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- Tremolo
- Tarama

10. Aşağıdakilerden hangisini “Tremola/Tarama Simgesi” olarak kullanmayı tercih edersiniz? *(Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

-
-
-
-
-

11. Aşağıdakilerden hangisini “Takma Tezene” simgesi olarak kullanmayı tercih edersiniz. (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

-
-
-

12. Aşağıdakilerden hangisini “Baş Parmak Numarası Simgesi” olarak kullanmayı tercih edersiniz? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

-
-
-
-
-

13. “Belirtilen sese, aynı teldeki tize doğru en yakın 1. ya da 2. perde üzerinden parmakla hızlıca yapılan basma ve kaldırma hareketine” aşağıdaki terimlerden hangisinin karşılık geldiğini düşünmektесiniz? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- Titretme
- Süsleme
- Sol el parmak trili
- Tril

14. Aşağıdakilerden hangisini “Titretme/Süsleme/Sol El Parmak Trili/Tril” simgesi olarak kullanmayı tercih edersiniz? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

15. Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme” davranışına, aşağıdaki terimlerden hangisinin karşılık geldiğini düşünmektесiniz? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

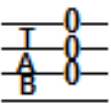
- Legato
- Legato Bağı
- Legato Tekniği
- Parmak Ucu Çırpması
- Bağlı Çalış
- Bağlı Çalma
- Bağ İşareti
- Tel Çekme Çarpma
- Parmak Vurma-Parmak Çekme

- Çarpma-Çekme
- Çarpma Çektirme
- Çekme –Vurma
- Parmak Çarpma-Parmak Kaldırma
- Parmak Basarak Ses Çıkartma
- Boğumlama

16. Aşağıdakilerden hangisini "Tezene kullanmadan klavye (sap) üzerindeki parmaklarla ses elde etme" simgesi olarak kullanmayı tercih edersiniz? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- (Bağ işareti)
- V, ^
- H, P
- “. ”
- ↓, ↑

17. Aşağıdakilerden hangisini "Tel Gruplama" simgesi olarak kullanmayı tercih edersiniz? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- Alt Tel: ↓ Orta Tel: ↓ Üst Tel: ↓

-
- Alt Tel: A Orta Tel: O Üst Tel: Ü
- Alt Tel: $\bar{0}$ Orta Tel: $\bar{0}$ Üst Tel: $\bar{0}$
- Alt Tel: Alt Tel Orta Tel: Orta Tel Üst Tel: Üst Tel
- Alt Tel: **A.T.** Orta Tel: **O.T.** Üst Tel: **U.T.**
- Alt Tel: ① Orta Tel: ② Üst Tel: ③
- Alt Tel: 1 Orta Tel: 2 Üst Tel: 3

18. Aşağıdakilerden hangisini “Sağ El-Sol El Eş Zamanlı Tril” simgesi olarak kullanmayı tercih edersiniz? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

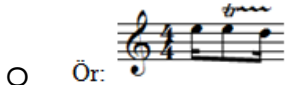
Notanın açık yazılması ve herhangi bir simge **kullanılmaması**.

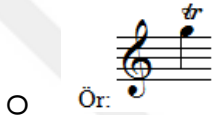
Açık yazılmış nota grubu üzerine “” simgesinin kullanılması.

Açık yazılmamış nota üzerine “” simgesinin kullanılması.

Açık yazılmamış nota üzerine “” simgesinin kullanılması.

19. Bağlama eğitimi için yayımlanmış metotlarda/kitaplarda yazarlar tarafından ortak bir terminoloji (tezene yönü, tremola, takma tezene, parmak numaraları, parmak trili, çekme-çarpma, tel gruplama, eş zamanlı trill simgesi vb.) kullanılmasının faydalı olacağını düşünüyor musunuz? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- Evet
 Hayır

20. Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terminoloji kullanmasını doğru buluyor musunuz? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- Evet
 Hayır

21. Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terminoloji kullanmasını Doğru Bulma nedenini/nedenlerini açıklayınız.

22. “Bağlama eğitimi için yayımlanmış her bir metotta/kitapta yazarların kendilerine özgü terminoloji kullanmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna **Hayır** cevabı vermenizin nedenini/nedenlerini açıklayınız.

23. Bağlama derslerinizde birden fazla metot/kitap kullanmanız gerektiğinde, metotlar arasındaki terminolojide (tezene yönü, tremola, takma tezene, parmak numaraları, parmak trili, çekme-çarpma, tel gruplama, eş zamanlı trill simgesi vb.) görsel ve anlamsal bütünlüğün olması sizin için önemli midir? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- Evet
- Hayır

24. Birden fazla metot/kitap kullanılması durumunda, metotlarda görsel ve anlamsal bütünlüğün olmasının ne tür etkileri olabilir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Öğretmeyi kolaylaştırır.
- Öğretme süresini kısaltır.
- Öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Öğrenme süresini kısaltır.
- Bağlama eğitiminin evrenselleşme sürecine katkı sağlar.
- Diğer _____

25. Bağlama derslerinizde birden fazla metot/kitap kullanmanız gerektiğinde, metotlar arasındaki terminolojide (tezene yönü, tremola, takma tezene, parmak numaraları, parmak trili, çekme-çarpma, tel gruplama, eş zamanlı trill simgesi vb.) görsel ve anlamsal bütünlüğün olması sizin için önemli midir? sorusuna **Hayır** cevabınızın nedenini/nedenlerini açıklayınız

26. Literatürde bulunan **yayımlanmış** bağlama metotları içerisinde, metotlar arasında kullanılan terminolojide (tezene yönü, tremola, takma tezene, parmak numaraları, parmak trili, çekme-çarpma, tel gruplama, eş zamanlı trill simgesi vb.) görsel ve anlamsal bütünlük olduğunu düşünüyor musunuz? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

- Evet
- Hayır

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Çağrı BAŞBUĞ
Doğum Yeri ve Tarihi : 23.07.1983
Medeni Durumu : Evli
e-posta : cagribasbug@mu.edu.tr

Eğitim Bilgileri

İlkokul : Afşin Bey İlkokulu Yenimahalle, Ankara,1994
Ortaokul : Afşin Bey Ortaokulu Yenimahalle, Ankara, 1997
Lise : Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Çankaya, Ankara, 2001
Lisans : Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı, 2005
Yüksek Lisans : Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, 2009
Doktora : Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı

İş Deneyimi

-
1. Ankara Kazım Karabekir İlköğretim Okulu, Müzik Öğretmeni, 2008- 20112
 2. Ankara Göktürk İlköğretim Okulu, Müzik Öğretmeni, 2012- 2014
 3. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, 2014

Yayımları

- Başbuğ, Ç., Elhan Nayır, A. (2016). *Bağlama eğitiminde kullanılan bağlama metotlarının terminolojik açıdan incelenmesi*. Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı, s. 99-100, Muğla. (Doktora Tezinden).
- Başbuğ, Ç., Kapçak, Ş. (2018). *Türkiye ve Azerbaycan'daki ilköğretim ve orta öğretim düzeyindeki müzik okullarının çeşitli değişkenler yönünden incelenmesi*. 4. Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı, s.104-115.
-